...ში 1919 წ. მარტის 28 № 69 — წელიწადი მეხუთე

პარასკევი 1919 წ. მარტის 28 № 6...

ფასი თბი... პროვინციაში და რკ. გზის სადგურებზე 1 ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რ ე დ ა ქ ც ი ა

ხაგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. დაუბეჭდავი საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

კ ო ნ ტ ო რ ა

„საქართველოზე" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—50 მ. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 20 მანეთი. ცალკე № 1 მან. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 1 მ. 50 კ. უკანასკნელზე—1 მ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 25 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნან არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 საათიდან 3 საათამდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

ღრმად დამწუხრებულნი ივა მაქსიმეს ასული და ნიკოლოზ გრიგოლის ძე ჯავახიშვილები შვილებით, შვილიშვილებით, რძლებით და სიძეებითურთ აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ 26 მარტს 1919 წ. გარდაიცვალა ს. ძევერაში ძვირფასი

დავით ნიკოლოზის ძე ჯავახიშვილი

დაკრძალვა მოხდება 28 მარტს, სოფ. ძევერაში (გორის მაზრა)

1—2252—1

შალვა ლავრენტის ძე მათიკაშვილი ძმებით აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ გუშინ მარტის 27-ს ს. პატარძეულში და ნინოწმინდაში გარდახდილ იქმნა გარდაცვალებიდან 40 დღის წირვა და პანაშვიდი მათი ძვირფასი დედის

მაიკო მათიკაშვილის

სულის მოსახსენებლად

მზადდება და მაისის შუა რიცხვებში გამოვა გერონტი ქიქოძის წიგნი

ეროვნული ენერგია

(დაბეჭდილ და დაუბეჭდავ წერილების კრებული)

ამ კრებულში სხვათა შორის დაიბეჭდება შემდეგი წერილები: ჩაქუჩიანი მამაკაცი, ჯვარედინ გზაზე, მელანქოლიური შენიშნვები, საქართველოს წარსულიდან, ეროვნული ვარჯიშობანი, ბრძოლა თუ შეთანხმება, ნოე ჟორდანია და სოციალიზმის ნაციონალიზაცია, ცეცხლის სარბიელი, გეოგრაფიული ოცნებები, საქართველო და რევოლიუცია, ბოლშევიკები, სპარტაკის აჯანყება, ევროპის მწუხრი, ინდუსტრიულ კულტურის მომავალი, ქართული შეიბა, განახლების დასაწყისი, ვაჟა ფშაველა, ახალი პოეზია, ქართული თეატრი. წიგნი შეიცავს 320—340 გვერდამდე და ეღირება 15 მანეთამდე.

3—2 გამომცემელი **გრიგოლ ცხაკაია**

ლექციის კურსები

მ ს ა ხ ი ო ბ

ელო ანდრონიკაშვილისა

1 ლი აპრილიდან გაიხსნება ლეკციის კურსები მე-7-ე გიმნაზიის შენობაში (ყოფილი კადეტის კორპუსი) მისავალი ევანგულოვის ქუჩიდან სახელმწიფო თეატრის პირდაპირ. პირველი კარები.

ჩაწერა შეიძლება სალამოობით 5-დან 7 საათ.

25—39—3

იყიდება შეშა

ყოველნაირ ჯიშისა და ზომისა ნიხრზე ნაკლებ მხოლოდ ძმ. ზოდელავას მიერ ახლად გახსნილ საწყობში ბორჯომის ქუჩა № 15.

6—2245—4

[illegible]

არჩევნები, სია, სია,
მართალია ძვირფასია,
მაგრამ მეტად კაპასია,—
            საარჩევნო ომის სცენა.

ყველა ფიქრი, ყველა ძალა,
ჩვენ არჩევნებს ენაცვალა,
და არავის არ ეცალა—
            ლატარია გაეხსენა.

პარტიული ომი ქრება,
დამფუძნებელი გვაქვს კრება,
მტერიც ველარ გვემუქრება:
            მტერი—მიწის სადარია.

მინდა ყველას რომ მივმართო,
იყოს ლაღი და უდარდო,
და ახსოვდეს მარად მარტო,
            დღეს ქართული ლატარია.

გვინდა სკოლა უმაღლესი,
და თეატრიც უკეთესი,
რომ აუგოთ ბნელეთს წესი,
            კულტურამ არ დაიძინოს.

ვისაცა სწამს ქართველის ბედი,
არ სურს ჰკლავდეს სიბნელეთი,
            ლატარიის მან ბილეთი
            დღესვე უნდა შეიძინოს.

4—38—3

რესტორანი პარიზი რესტორანი

ქართულ კლუბის ქვეშ (სასახლის ქუჩა)

სრულიად ახლა გადაკეთებული ცალკე მოწყობილ დარბაზებით

გაიხსნა 14 მარტიდან

მზადდება ყოველ დღე ხაგანგებო: **საუზმე, სადილი, ვახშამი** აზიზ კერძებით.

საუცხოვო საჭმელები საქართველოს ყველა კუთხისა და ევროპიული

საგანგებო ყავა-ხანა

✦✦✦ **ფასები ზომიერია** ✦✦✦

საამხანაგო, საზეიმო სადილ-ვახშმები ფას-დაკლებით.

(მსახურთ პროცენტები მოსპობილია)

ხასმელები ყველა კუთხისა, ფირმისა და მარკისა.

25—32—9 პატივისცემით: ს. გიგიბერია და ვარ. გვათუა.

სახელმწიფო თეატრი

საოპერო დასი ს. ი. ევლახიშვილისა

დღეს, 28 მარტს, ენრიკო ბროჯის იუბილე წარმოდგენილი იქნება

რიგოლეტო

29 მარტს „მასკოტა", 30 მარტს დილით „ჩერევიჩკი" საღამოთი „ტრავიატა".

გრანდიოზული წ რმოდგენა

კონცერტი-კაბარე

არტისტიულ თეატრის დარბაზებში.

ქალაქის მილიციის კულტურულ საგანმანათებლო მიზნებისათვის.

კვირას, 30 მარტს, 1919 წ. თბილისის საუკეთესო არტისტიულ ძალების მონაწილეებით

საზეიმო წარმოდგენა კონცერტი-კაბარე

სად. 11 საათ. 4 საათ. ორკესტრი, ფეირვერკები. დიდი ლატარია-ალეგრია. მთავარი გამგე მ. მოგილევსკი.

საღამოს დიასახლისნი: მ. ანდრონიკაშვილი, ა. არღუტინსკი-კაზლოვსკაია, ტ. საბანეევა, მოგილევსკაია, მ. ერისთავისა, ო. ვანიშვილი და სხვ.

29 მარტს ქართულ კლუბის დარბაზებში იმართება

ს ა ღ ა მ ო

1-ლი წარმოდგენა ქართულად და რუსულად.

2-რე საკონცერტო განყოფილება საუკეთესო ძალების მონაწილეობით.

3-მე ვახშამი.

La curte ექსპრონტებით.

1) ზემო დარბაზში: ჩინეთის სახლი,

2) კაბარე du diuble,

3) ძველი თბილისი,

4) Oussiu sana,

დ ა ც ე კ ვ ა. 1—40—1

12 აპრილი

„საქართველოს" რედაქციის მხატვრული საღამო

სურათები,	**საუკეთესო**
შარჟები,	**არტისტიული**
ახალი სანახაობა	**ქალების კონცერტი**

პოლიტიკური და ლიტერატურული

თბილისი საღამოს კედლებზედ.

დიასახლისი: ქ-ნი ნინო გვაზავა.

გაფიცვების ზონაში

არავითარ ეჭვს არ სტოვებს, რომ ქალაქის გაფიცული "მოსამსახურენი პოლიტიკურ სპეკულიაციას აწყობენ გაფიცვის ნიადაგზე. ჩვენი განუსჯელი მართველი პარტიისა და ჩვენი რჩევა-მიუკარებელ მთავრობისა გასაგონათ არა ერთჯელ გვითქვამს, რომ საჭირო იყო გაწმენდა სათვითმართველო და სახელმწიფო დაწესებულებებისა ყველა არა-სასურველ ელემენტებისაგან. ამ დაწესებულებათა გარეშეაც, თბილისში და საზოგადოთ საქართველოში ბევრია ჩვენი დამოუკიდებლობის მტერი და მონაღმე. ყველა ეს ხალხი, ხანგრძლივი აშკარა ბრძოლის შემდეგ ჩვენს საწინააღმდეგოთ, დღეს სიჩუმეს იცავს და მშვიდობიან სახეს ატარებს. მომენტია საჭირო, რომ ყველამ ხელი მიჰყოს საქართველოზე ჯავრის ამოყრას. ცხადია, ყოველი მიზეზი და საბაბი მათგან გამოყენებული იქნება, და ჩვენ არ შეგვიძლია ვსთქვათ, გაფიცულებს გაფიცვის საბუთი არ ჰქონოდეთ. უნდა ვიცოდეთ რომ ყველა გაიფიცება და სამსახურს მიგიგდებს თუ თვეობით ჯამაგირი დაუგვიანე. ყველაზე უკეთ, ეს უნდა იცოდენ ჩვენი მართველი პარტიის ბელადებმა, რომელთაც ყველაფერი ამოშალეს პიროვნების სახელმძღვანელო და სამოქმედო მორალისა და ვალდებულობის კოდექსიდან, გარდა კლასთა ბრძოლის უნივერსალობისა და ფანატიზმისა.

მეტად საგრძნობია და ტრაღიზმით სავსე, რომ გაფიცულებს არ მიემხრო ვინც ქართველი იყო. აქ სცენაზედ გამოდის ეროვნული შეგნების მომენტი, რომელიც დღემდე უხეირო მოძღვრების მეცადინეობით სრულიად მიჩქმალული იყო. ეს მოვლენა დიდათ გასახარია, როგორც ფსიხოლოგიური მოვლენა.

მაგრამ დიდი შეცდომა იქნება, თუ ვინმე დაიმედდება და შეუძლებლად ჩასთვლის ამ შეგნების მუშათა და მოსამსახურეთა გაფიცვას. შეგნების ძალით გაფიცვისგან თავის შეკავებას საზღვარი აქვს და როცა იგი მიღწეულია, გაფიცვა და სამსახურისთვის თავის განებება ძალაუნებურად მოხდება. და ჩვენი უბედურება ის არის, რომ ეს ნიადაგი საერთოდ შემზადდა კიდეც. ცოტა ხანი და გაფიცვამ შეიძლება უფრო ფართო ხასიათი მიიღოს, მოიცვას მთელათ თბილისის თვითმართველობა, გადასცდეს მის სანაპიროს და სახელმწიფო დაწესებულებებშიაც შეიჭრას. ამისთვისს ობიექტიური საფუძველი არსებობს კიდეც. და ამ საფუძველზე თავის მიზნის მიღწევას ეცდება ყოველი მტერი და ორგული საქართველოსი, ისე როგორც ამ საფუძველზე პარტიის აქციების ფასის აწევას ლამობს ბოლშევიზმისკენ გადახრილი უეკილიბრო ფედერალისტი! ნავთის წასხმა და ცეცხლის წაკიდება ადვილია. ამისთვის არც ჭკუაა საჭირო და არც ცოდნა,—არამედ ერთისა და მეორის უქონლობა! ჩვენ ვამბობთ, აუცილებლად მივალთ ამ მასიურ გაფიცვამდე, სახელმწიფო და სათვითმართველო აპარატის ერთბაშა შეჩერებამდე, მაშასადამე, ანარქიამდე, მაშასადამე საერთო კატასტროფამდე, თუ რომ არ შეიცვალა საერთო კურსი ჩვენი ფინანსიური პოლიტიკისა და სახელმწიფო საჭიროებათა დაკმაყოფილების სისტემა; თუ რომ ამასთან ერთად ძირიან-ფესვიანად არ გადახალისდა ნაციონალური სამეურნეო ენერგიის და მოქმედების ძირითადი პირობები. განვლილმა ათმა თვემ დაგვანახა უიმედო უნიჭობა და სრული უმწეობა ჩვენი მთავრობისა ამ კარდინალურ საკითხში. დაშლის და განაწილების მოციქულები, შემოქმედებაში უძლურნი და უსახურნი გამოდგნენ. მთავრობის წარსული პოლიტიკის გაგრძელებას საერთო გაფიცვის და ანარქიის ზონაში თან და თან შევყევართ. და როდესაც საქართველო ამ გაფიცვისა და ანარქიის ერთიან ზონად გადაიქცევა, ჩვენი აღსასრულის ჟამიც მაშინ ჩამორეკავს. და ეს ხალხი, ვისაც მართვა-გამგეობის საქმე უჭირავს, თითქოს ამას ვერ ამჩნევს და დღე-დღეზე არხეინად სცხოვრობს. ვერ შლის ენერგიას, ვერ ეძიებს გზებსა და საშუალებებს ამ უბედურობის თავიდან ასაცილებლად. შემოქმედებას ვერ იჩენს. დოქტრინულ შაბლონში იხრჩობა და ამ შაბლონში საქართველოც უნდა ჩაახრჩოს!

თბილისის საბჭო და გაფიცვა

თბილისის ქალაქის თვითმართველობის მოსამსახურეთა გაფიცვა მორი...
პოლიტიკურ საკითხად იქცა და ...
ყურადღებას იწვევს, როგორც ქა...
ქის საბჭოში, ისე მთავრობის წრე...
ში, საზოგადოებაში და სხვა და სხვ...
პარტიებში. ის კამათი, რომელიც ამ
საკითხის გარშემო ატყდა, ...
დამახასიათებელია, როგორც ...
ველ პარტიის — მენშევიკები...
ახალი ოპოზიციისთვის და, ...
რად შეიძლება კიდეც გარჩეუ...
როგორც მენშევიკების პოლ...
დაფასება.

ქალაქის საბჭომ, რომელიც მ...
ვიკების უმრავლესობისაგან შესდ...
თავის სიტყვა სთქვა კიდეც, რო...
საც გამოიტანა რეზოლიუცია, რომე...
ლმაც გაფიცვა უსაფუძვლოდ და დასაგმობათ გამოაცხადა, სადაც წინადადება ეძლევა მოსამსახურეებს დაუბრუნდენ მუშაობას 27 მარტამდი, ხოლო ვინც ამ დღისთვის არ გამოცხადდება დათხოვნილი იქნება თავის ადგილიდან, ხოლო ბარაკებსა და საავადმყოფოებში მოსამსახურენი უკ...
თუ დადებულ ვადაზე მუშაობას არ
განაახლებენ, სამართალში იქნებიან
მიცემულნი.

პირველად, თითქო გაუგებარია ...
თი მაგარი რეზოლიუცია; ეჭვი...
არის ამ რეზოლიუციას მოელო...
გაფიცულნი, მაგრამ მაინც წა...
ერთგვარ რისკზე და გამოაცხად...
ფიცვა, თან ისეთი ფორმით, რომელიც
დიდ აღელვებას იწვევს და შეიძლება
უმაგალითოდაც ჩაითვალოს, რადგან
არავის ახსოვს, რომ საავადმყოფოების
მოსამსახურენი გაფიცულიყვნენ, და
საექიმო პერსონალი, როცა ქალაქში
ეპიდემია მძვინვარებს, როცა არც
ერთი ამბულატორია არ მუშაობ...
ევაკუაცია და დეზინფექცია არ...
მოებს და პროზექტურაში ...
ბულებს არ იღებენ.

მაშინ საკითხავია რითი ...
რომ გაფიცვის არ შეეშინდაც...
სახურეებს, რომელთა უმრა...
უცხო ელემენტებისგან შესდ...
როცა მათი გამოსვლა გაგე...
ახსნილი იქნებოდა ეროვნუ...
ტიკურის მოტივით?..

საქმე ისაა, რომ ჩვენ მენშევ...
აქვთ ერთგვარი ტრადიცია, ...
ნი ხალხი ყველას რეზო...
აშინებს, მაგრამ შემდე...
დათმობაზე და ეს კარ...
ფიცულებმაც.

არც ისე შორს არის ...
ცა მენშევიკებმა მიიღ...
დასჯის კანონი და ...
რიდიული ფორმით, ...
ვრცელდებოდა კანონ...
ჩადენილ დანაშაულ...

ბევრს ეგონა, რო...
ქორით" გატარებ...
იქნებოდა გამოყენ...

108

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკანასკნელი ცნობები

მიუნხენის კომუნისტებმა ბავარიის ცენტრალურ …ბჭოს რეზოლიუცია წარუდგინეს ლანდაგის მთ…ვრობის წინააღმდეგ.

ამერიკულ მუშებში ბოლშევიკური აგიტაცია …იზრდება.

მოსალოდნელია ნორვეგიის მთავრობის კრიზისი.

ჩეხო-სლოვაკთა ჯარების მთავარსარდალმა ბრძანება გასცა ჩეხო-სლოვაკიის აღმოსავლეთ საზღვრის დასაკეტისათვის, რათა უნგრეთიდან ჩეხო-სლოვაკიაში …ოლშევიზმი არ გადმოვიდეს.

ავსტრიის ყოფილი იმპერატორი შვეიცარიაში …აიქცა.

…არშავაში ჯარსა და მუშებს შორის ბრძოლა …რთა, მსხვერპლი დიდია.

…ინგლისში მოსალოდნელია რკინის გზის გა…ვა.

პოლონეთის მთავრობა მკაცრ ზომებს იღებს კომუნისტურ პროპაგანდის წინააღმდეგ, პოლონეთისა და ზემო სილეზიის საზღვარი დაჰკეტეს. მატარებლების მიმოსვლა შესწყდა.

ნორვეგიაში საერთო გაფიცვას მოელიან.

ნიუ-იორკში დიდი არეულობა.

…ეგონოთ ძველის ხიდისა და …ლწინდელი დამნაშავენი, რო… დაუსჯელნი დარჩნენ; არც …ეს კანონი არ ყოფილა გამო…, სხვა და სხვა სახელმწიფო …ის აღსაკვეთათ.

…რატომ მიდიოდნენ მენშევი… კომპრომისზე?

…შევიკების სახელმწიფო სიბრ…დენს და მათი მორალის თა… ახალი „ორინტაცია“.

…იდის არ მოუსწრია ქალაქის …ის რევოლიუციის გამო…ერთობა“ ეხლავე უკან …ავს, რომ სხვა პირობებში …წინააღმდეგი იქნებოდნენ …, მაგრამ დღეს ეს აუცი…ტანტიურისტებთან ბრძო…

…რამდენიმე დღე და ეს ავან… თავისას გაიტანენ, …დაიწყება თავის მუ…ენშევიკების განზრახული …რში დაეკიდებიან. ყველა …იცოდა, ალბათ, გაფიცვის …ლბათ ანგარიშიც

… დროს ასე უქნიათ …ულად დაილაპარა…ბრივი ინსტიქტი — …დამლის მენშევიკუ…ერი ლმობიერება. შუა…ს ხალხი ორი მხრივ …, მაგრამ მენშევიკების …ას მტრის არ ეშინია.

…ჯერ ძველი გაფიცვების ის… საბჭოს კრებაზე ბ-ნ ნიკო …მიერ მოყოლილი, როცა ყვე…ცვა, გამარჯვებით სრულდე…ნი ქონავა კიცხავს სოცია…დერალისტების მაქსიმალიზმს; … ფედერალისტების ოპო…მაქსიმალიზმი მართლაც გა…, მაგრამ განა ნაკლებ გასა…რევოლუციული მაქსიმალიზმი, … ყლიავასი? მას ნაკლებად …ვსუმდეს ახალი გაფიცვა …ფიცვა მისი მოღვაწეო… უწინ მოწყობილი და

…თავის წერილს ასე ათა… ბობით ქალაქის თვით…ობას უფლება ჰქონდა და … იყო ასეთი ულტიმატუ… გაფიცულთათვის და …ეხული თავის ულტიმატუმი …ც გაატაროს?…“

…ელთა, როგორ გაატარებს …ო იმ ულტიმატუმს ცხოვ… მაგრამ ეს ულტიმატუმიც …ბა და გაჰქრება, რო… მანამდი კი, სა…ები ქალაქის მეურ… თბილისი ვაი თუ …ფუპვას…

თვითმართველ-მოსამსახურეთა გაფიცვა.

სახალხო სახლში …რილობა მოახდი…ველობის მო… კრებას პრო… 2.000 წევრი … კრებაზე არ …ოსამსახურენი, …პროფესიონა…რების თავმ…მაც ნუცუბი…ად ჰქონდა … გაფიცვის …ბასა დელეგატმა კულიკოვმა, შემდეგ ილაპარაკა საბჭოს წარმ. ბ. ბახტაძემ, რომელმაც აღნიშნა გაჭირვება მოსამსახურეებისა, მაგრამ გამოსთქვა საბჭოს აზრი, რომ გაფიცვა არ არის კარგი, რადგანაც ეს უფრო გააუარესებს მოსამსახურეთა მდგომარეობას, მით უმეტეს, რომ ცნობილ მიზეზებისა მიხედვით ქალაქის პროლეტარიატი ამ გაფიცვას არ თანაუგრძნობს, მიზანს ვერ მიაღწევთ და დამარცხდებითო.

ქალაქის თავის მოადგილემ ბ-მა კონიაშვილმა უფრო ვრცლად ილაპარაკა და გაიმეორა აზრი იმის შესახებ, რომ გაფიცვა მოსამსახურეებს კიდევ მეტს მწუხარებას მიაყენებს. სიტყვას ვერ მოგცემთ, მაგრამ ისე კი მინდა დაგარწმუნოთ, რომ სულ ახლო მომავალში გვაქვს საშუალება დავიწყოთ ჯამაგირების დარიგება და აპრილის ოცამდე გაგისწორდებითო.

ილაპარაკა შრომის სამინისტროს წარმომადგენელმა, რომელმაც დაასურათა საერთო პოლიტიკური და ეკონომიური მდგომარეობა. აღნიშნა მიზეზები კრიზისისა და მიზანშეუწონლად დასახა გაფიცვის გამოცხადება.

ბოლოს მოხსენებით წარდგა გაფიცვის კომიტეტის სახელით ხვალისი.

დაიწყო კამათი მომხრეთ და მოწინააღმდეგეთა შორის, რამაც გასტანა საღამოს 8 საათამდე კამათის დასასრულ კრებამ მოისმინა დასაბუთებული მოხსენებანი ქალაქის თვითმართველობის სხვა და სხვა დარგის მოსამსახურეთა თუ ვინ რა და რა მიზეზით უჭერდა მხარს გაფიცვას და ვინ წინააღმდეგი იყო. გაფიცვის წინააღმდეგნი არიან და მხარს არ უჭერენ: ტრამვაის მოსამსახურენი, სასაკლაოს, წყალსადენისა და ნაწილობრივ სხვანიც. დასასრულ კრებამ დიდი ხმის უმეტესობით მიიღო რეზოლიუცია, რომლის ძალითაც გაფიცვა დაიწყო მარტის 24, საღამოს 6 საათიდან. თუ ვინიცობაა ქალაქის გამგეობა მისცემს დელეგატთა კრებას სიტყვას, რომ 20 აპრილამდე შეთანხმებით იქნება მიღებული კმაყოფილება იმ დრომდე მოიხსნება გაფიცვა და მოსამსახურენი განაგრძობენ მუშაობას.

მარტის 25, დაიწყო გაფიცვა ქალაქის გამგეობის ყველა ნაწილებისა და თვითმართველობის ზოგი დარგის მოხელე-მოსამსახურეთა. განსაკუთრებით საგრძნობი და ქალაქის მცხოვრებთა უმრავლესობისათვის შემაწუხებელია გაფიცვა საავადმყოფოებისა, სამკურნალოებისა და აფთიაქებისა. ქალაქის გამგეობას აუარებელი ხალხი მიაწყდა სხვა და სხვა საქმეებისათვის და რომელსაც ჯეროვანი პასუხი ვერ მიიღეს უმრავლესობა ძალზე გაბრაზებული დაბრუნდა. გაფიცვისა და ქალაქის კავშირის კომიტეტებს შეერთებული განუწყვეტელი კრება აქვთ და ენერგიულად ხელმძღვანელობენ გაფიცვის საქმეს. ზოგი წევრი გაფიცვის კომიტეტისა ერთგვარ ძალადობას ხმარობს თვითმართველობის იმ მოხელე მოსამსახურეებზე, რომელნიც გაფიცვას არ თანაუგრძნობენ. იყო შემთხვევა, რომ ძალათ მეკარეებმა უკან დააბრუნეს ბევრი ისეთი პირი, რომელთაც ქალაქის კასაში შეჰქონდათ სხვა და სხვა გადასახადები.

რადგანაც გუშინ ქალაქის კასა დაკეტილი იყო, შემოსავალ ფულს იღებდა ორი ბუჰჰალტერის დახმარებით საბჭოს მდივანი ვასო ხახანაშვილი, რომელმაც ერთი საათის განმავლობაში 10,000 მან. მეტი მიიღო კასაში შემატანად.

მარტის 24 დღით 3 საათზე გამგეობის ყველა განყოფილების კანცელარიების მოხელეთა და მოსამსახურეთ სასტასტისტიკო ბიუროს გამგის პავლე. მ. არღუთინსკი-დოლღორუკოვის თავმჯდომარეობით სხდომა ჰქონდათ გაფიცვის შესახებ ზოგიერთ ტეხნიკურ საკითხების განსახილველად. კრებამ მოისმინა აღმასრულებელ კომიტეტის დადგენილება იმის შესახებ, რომ ბოიკოტი უნდა გამოეცხადოს და პროფესიონალურ კავშირიდანაც უნდა იქმნენ გამორიცხულნი, ვინც არ დაექვემდებარება საერთო გაფიცვის შესახებ დადგენილებას. შემდეგ კრებამ საჭიროდ სცნო გაფიცვის კომიტეტის შევსება და ამისათვის კანცელარიებიდან ამოირჩიეს რამდენიმე კაცი. მიიღეს აგრეთვე რამდენიმე სხვა დადგენილებანი შინაურული ხასიათის.

თბილისის აფთიაქების პროფესიონალურ კავშირისა და გაფიცვის შეერთებული სხდომა.

სხდომამ მოისმინა ამხ. ბაქრაძის მოხსენება მოსამსახურეთა გაფიცვის შესახებ. და დიდი ხნის კამათის შემდეგ დაადგინა:

1) გამოეცხადოს თანაგრძნობა გაფიცულ ამხანაგებს და გაუწიონ მათ ყოველგვარი დახმარება.

2) აღმოუჩინონ მათ პირველ შემთხვევისათანავე მატერიალური დახმარება.

3) მთუწოდონ პროფესიონალურ კავშირთ, რომლებიც დგანან პროლეტარულ თვალსაზრისზე თანაგრძნობა გამოუცხადონ გაფიცულთ და აღმოუჩინონ მათ ყოველგვარი დახმარება.

ქრონიკა

რკინის გზა ოზურგეთ - ფოთშუა. გუშინ მთავრობის თავმჯდომარეს წარუდგა დელეგაცია, რომელმაც სთხოვა გადასცენ მათ არზრუმის რკინის გზის ლიანდაგის მასალა, რომელსაც ოზურგეთიდან ფოთამდე რკინის გზის გასაყვანად მოიხმარებენ.

ინჟ. ცეიტლინი გელათში. სამთო სამმართველო ამ დღეებში გელათში საოლქო ინჟ. ცეიტლინს გზავნის, მან უნდა გამოარკვიოს ცენტრიდან დაზარალებულ გელათის მაღაროების დანაკლისი.

სამხედრო არქივი. გენერალურ შტაბთან არსებულ არქივის ისტორიულმა საზოგადოებამ ბათუმში თავისი წარმომადგენელი გაგზავნა ოსმალოს ჯარების წასვლის შემდეგ დარჩენილ სამხედრო არქივის გამოსაკვლევად.

დახმარება ლტოლვილებს. ლტოლვილთა დამხმარე კომიტეტი შეუდგა ლტოლვილთა ევაკუაციას და რამოდენიმე მატარებლით უკვე გაგზავნა თავიანთ სამშობლოში. კომიტეტი შეუდგა ლტოლვილთა რეგისტრაციას. ამავე კომიტეტმა გაგზავნა პრეზიდიუმის წევრი ბუშტეინი ახალ-ციხე ახალქალაქის მაზრაში და ბორჯომში ლტოლვილთა მდგომარეობის გამოსარკვევად და მათი დახმარების წესიერად მოსაწყობად. კომიტეტმა ზომები მიიღო თბილისის ქუჩების მათხოვრებისაგან გასაწმენდად.

გაძარცვა. 26 მარტს საღამოს 1„ საათ. ანანურის ქუჩაზე № 3 კ. ჩაჩავას ბინაზე შეიჭრნენ რამოდენიმე შეიარაღებული პირნი და სიკვდილის მუქარით 26.000 მან. ფულად და 10,000 მანეთ. ღირებული ძვირფასი ნივთები წაართვეს.

— ამავე დღეს საღამოს 9 საათ. სასტუმრო „საოჯახო ნომრებში“ შეიჭრნენ რამოდენიმე შეიარაღებული პირნი და იქ მცხოვრებთ 50,000 მან. წაართვეს.

„რესპუბლიკის ჯარი“. რედაქციამ მიიღო სამხედრო ყოველკვირეული ჟურნალი „რესპუბლიკის ჯარი“-ს მე-16 №.

სამკურნალო ჟურნალი „ექიმი“ ამ დღეებში გამოვა.

„საქართვ. სააქც. სატრანსპორტო საზოგადოება. ამ თვის ბოლოში მოქმედებას დაიწყებს. ამ საზოგადოების ორგანიზაცია ამ დღეებში მოჰხდება. თანახმად წესდებისა გამგეობაში შევა სამი წევრი მთავრობის მიერ და სამიც აქციონერთაგან.

განათლების ახალი მინისტრი სამშაბათს 25 მარტს სახალხო განათლების ახალ მინისტრ რამიშვილმა სახალხო განათლების სამინისტრო ინახულა და მოხელეებს გაეცნო.

სომხის ლტოლვილნი. სასახლის ქუჩაზე, სასტუმრო „ვიქტორია“-ში გახსნილია სომეხთა ლტოლვილთა თავშესაფარი. ამ ადგილზე მუდამ უამრავი ხალხი იყრის თავს. რაიც უწყობს გადამდებ ავადმყოფობის გავრცელებას. საამისოდ კი არავითარი ზომები არ არი მიღებული.

პარტიული ცხოვრება

დღეს საღამოს 5 საათზე სახელმწიფო უნივერსიტეტში დანიშნულია ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის სტუდენტთა კრება. ამხანაგებს ვსთხოვთ დაესწრონ.

ერ-დემ. სტუდ. ბიურო.

სამხატვრო ქრონიკა.

ვასილ ბარნოვის საღამო. მწერალთა კავშირის საბჭომ თავის უკანასკნელ სხდომაზე გადასწყვიტა მწერალ ვასილ ბარნოვს თბილისში პატივსაცემი სალიტერატურო საღამო გაუმართოს.

ბარნოვი თითქმის 30 წელია რაც სამწერლო ასპარეზზე გამოვიდა. და ნაყოფიერებით ყველა თანდროულ მწერლებს აღემატება. მისი ნაწარმოებიდან უფრო ცნობილია ისტორიული რომანები: „ისნის ცისკარი“, „მიმქრალი შარავანდედი“, „სახიფათო სიყვარული“, „სვიმონ ხელი“, და სხ. აგრეთვე „ნუში“, „ტკბილი დუდუკი“, „მსახური ეკლესიისა“, „აჩრდილი სიკვდილისა“, „თებერას დანიშნული“, „ფარჩის ახალუხი“, „ვაჲ შენს დამკარგავს“, „უძღები“, „მეჩვენა“, „ხურდა“, „ვერცხლით სნეული“, „ფეხი იბრუნა“, „შუქურ ვარსკვლავი“, „აქრის შვენება“, დიდი რომანი „სევდის საგუბარი“ და სხ. უკანასკნელი მისი დიდი ისტორიული რომანი „ტრფობა წამებული“ იბეჭდება ჩვენს გაზეთში. ვასილ ბარნოვზე საინტერესო წერილი აქვს გერონტი ქიქოძეს (იხ. მისი „ესთეტიური პორტრეტები“).

—

„საქართველოს“ რედაქციის საღამო. 12 აპრილს ქართულ კლუბში „საქართველოს“ რედაქციის დიდი მხატვრული საღამო იმართება. საღამოს თვის საგანგებოდ მზადდება სურათები, შარჟები და დეკორაციები ცნობილ მხატვრების მიერ.

—

სახელმწიფო თეატრი. პარასკევს— ენრიკო ბროჯის 35 წლის იუბილე. საბანეევას, ბროჯის, ისეცკის მონაწილეობით „რიგოლეტტო“. შაბათს, 29 მარტს „კრასნოე სოლნიშკო“. კვირას, 30-ს დილით, ჩერევიჩკი“. საღამოთი „ტრავიატა“.

—

არტისტიულ საზ-ბის თეატრი. შაბათს, 29 მარტს, მხიარული კომედია „მადმაზელ ჟუზეტტა—ჩემი ცოლი“ 3 მოქ.

—

„მეოცნებე ნიამორები“. სააღდგომოდ ქ. ქუთაისში გამოვა „მეოცნებე ნიამორები“. ვლად. გუდიაშვილის ყდით და ვალერიან გაფრინდაშვილის რედაქტორობით

—

გალაქტიონ ტაბიძის წიგნი. იბეჭდება და სულ მალე გამოვა პოეტ გალაქტიონ ტაბიძის ახალი წიგნი.

პროვინციის ცხოვრება

გორი.

გორის სამაზრო ერობამ 15 მარტს გორის მაზრის მოსამართლეებად აირჩია: მწერალი სოფრომ მგალობლიშვილი, მ. ჩხიკვაძე, ი. მესხიშვილი, ქოქოშვილი, ელიბაშვილი, ნ. კლიმიაშვილი, გ. ერისთავი, გ. კოშორიძე, მელვინეთ-ხუცესი. ჩარიკაშვილი, ნასყიდაშვილი და კონაშვილი.

ბაღდათი.

ბადიაური სპეკულიანტებით აივსო. ჰყიდულობენ იაფად სურსათ-სანოვაგეს და თბილისში ჰზიდავენ. აქეთ შედარებით სიიაფეა. მოსავალს კარგი პირი უჩანს.

ლაგოდეხი.

სახალხო განათლების მინისტრის განკარგულებით ლაგოდეხის რუსული გიმნაზია უნდა გადაკეთდეს ქართულ უმაღლეს პირველ დაწყებით სასწავლებლად.

სომხეთში

სურსათი სომხეთისთვის

ერევნიდან ჩამოსულები გადმოგვცემენ რომ იქ დიდი სიძვირეა, გირვანქა პური 8—9 მანეთად ფასობს შაქარი სულ არ იშოვება. ზოგ ადგილებში გირვანქას 100 მანეთად ჰყიდიან. ხორცი შედარებით იაფია. გირვანქა 4 მ. 50 კაპ. იყიდება.

სომეხი სტუდენტები

თბილისში, როსტოვიდან ჩამოვიდა სომეხი სტუდენტი ისინი ამ დღეებში გაემგზავრებიან სომხეთს სადაც ფართო მუშაობას ხელს მოჰკიდებენ.

თათრების აჯანყება

სევანის ტბასთან ბასარგეჩარის ოლქში ადგილობრივი თათრები სომხების წინააღმდეგ აჯანყებულან.

ცვლილება სომხეთის მთავრობაში

ერევნიდან ჩამოსულები გვაცნობებენ რომ სომხეთის მთავრობის წრეებში დიდი ცვლილება მოხდარა. დაწვრილებით არა გვაქვს რა.

დაშნაკელების მოთხოვნილება

„მშაკი“ იტყობინება, რომ, საქართველოს დაშნაკელების ცენტრალური კომიტეტი მოითხოვს ექ. არტაშის ბაბამენი სამართალში მიეცეს იმ სკანდალის გამო რომელიც მან ასტეხა სომხეთის პარლამენტში.

„შევარდენის“ საზოგადოება

კვირას, 23 მარტს მოხდა ტანსავარჯიშო საზოგადოება „შევარდენის“ წლიური კრება. წაიკითხეს მოხსენებები, რომელითაც გადაგვიშალეს „შევარდენის“ წარსულ წლის მოღვაწეობა დღიდან მისი დაარსებისა (მარიამობისთვის 25 1918 წ.). შემდეგ ამისა საზოგადოების ახალი გამგეობა აირჩიეს. თავმჯდომარედ პოლკ. კაკაბაძე, ვარჯიშთავად (ან გიმნაზიარხი) კ. გ. იგნატეშვილი. სამწუხაროდ კრებას 50 კაცამდე დაესწრო. სჩანს, ქართველი ახალგაზრდობა ჯერაც ვერ ჰგრძნობს, თუ რა მნიშვნელობა ექნება ჩვენ ხალხში ტანსავარჯიშოების ფართოდ გავრცელებას და იგი არც იცნობს იმ პირობებს, რომელშიც არის ახლად დაარსებული პირველი ქართული „შევარდენი“. შენობა და მოწყობილობა მართლაც რომ დიდებულია. თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ იმ შენობის დარი არ მოიპოვება რუსეთში. სავარჯიშო დარბაზი გადმოღებულია პრაჰაში (ჩეხეთი) საუკეთესო „სოკოლ“-ის დარბაზიდან; სავარჯიშო იარაღიც ჩეხიის საუკეთესო ფირმა „ვინდიშის“-აა, პრაჰგიდან ჩამოტანილი. შენობაზე შესანიშნავია ქართულ „შევარდენის“ მწვრთნელთა შემადგენლობა. ჩეხელ „შევარდენების“ რუსეთში მოღვაწეობამ ის შედეგი იქონია, რომ ტანვარჯიშობაში, ჩეხელების შემდეგ, რუსეთში პირველი ადგილი კავკასიელებმა და მათ შორის ქართველებმა დაიჭირეს.

ეს ალბათ იმით აიხსნება, რომ უწინ ჩვენ ხალხში ვარჯიშობა გავრცელებული იყო, და ამან, საუკუნოებითი აღზარდა ჩვენში ვარჯიშობის უნარი და ნიჭი.

ტანვარჯიშში დაწინაურებულ ჩეხებს ბევრჯელ შეუმოწმებიათ, ჩვენი უნარი,მარტო რუსეთში კი არა, არამედ მთელ ევროპაში არის შესამჩნევი.

პირველ ქართულ საზოგადოება „შევარდენში“ შევიდნენ: მოსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი (გიმნაზიარხი) გ. ბერელაშვილი; პსკოვის „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი ნანეიშვილი, იუზოვკის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“-ის ყოფილი ვარჯიშთავი გ. ეგნატეშვილი, იმავე საზოგადოების ყოფილი წვრთნელი დ. ჯავახიშვილი, პეტერბურგის „სოკოლ“-ის ყოფილი წვრთნელი ი. ბერიძე, იმავე საზოგადოების ყოფილი წვრთნელი ქალი თამარ ნიკოლაძე, იანაკიევის (დონეცის აუზი) „სოკოლ“ ის ყოფილი თავმჯდომარე და ვარჯიშთავის შემწე გ. ნიკოლაძე, ეგნატაშვილის რამოდენიმე გამოჩენილი ნაზაგირდალი და სხვა.

გარდა ამისა, მოკლე ხანში უნდა ჩამოვიდეს უფროსი ქართველი „შევარდენი“, პეტროგრადის სკოლის ყოფილი ვარჯიშთავი ა. ჯაფარიძე. ვინც რუსეთის „შევარდენობას“ იცნობს, იმან კარგად იცის, თუ რამოდენად ცნობილი არიან მთელ ყოფილ რუსეთის „შევარდენთა“ კავშირში აქ მოხსენებული პირნი, როგორც გამოცდილი მწვრთნელ მასწავლებელნი.

ასეთია ჩვენი პირველი საზოგადოების „შევარდენის“ არსებობის პირობები. ჩვენ ახალგაზრდობას მართებს და მისი მოვალეობაც არის, მიაქციოს ამ პირობებს შესაფერი ყურადღება, უხვად ჩაეწერონ საზოგადოებაში და მედგარი მონაწილეობით დაეხმარონ იმათ, ვინც სცდილობს, რათა ეს ევროპიდან გადმონატყორცი ტანვარჯიშობის ბრწყინვალე შუქი მთელ ჩვენს მხარეს მოედოს“... აგრეთვე მშობლებმაც უნდა შეიყვანონ თავისი შვილები „შევარდენის“ ბავშვთა განყოფილებაში და მათ ჯანმრთელობასთან ერთად, სამშობლოს სამაგალითო მხნეობის თავობა აღუზარდონ.

„შევარდენში“ ტანვარჯიშობა სწარმოებს ორშაბათობით და პარასკევობით საღამოს 7—9 საათამდე. მსურველს უფლება აქვს ვარჯიშის სანახავად დაესწროს ვარჯიშობას. გახსნილია ბავშვთა (ბიჭების და გოგონების), ქალთა და ვაჟთა განყოფილებანი.

ქართველი შევარდენი.

ძირითადი [illegible] მუსიკასა და ცხოვრებას შორის.

მახსოვს, წარსულში ბევრი რამ დაწერილა მუსიკაზედ; მცირედი რამ გვითქვამს სამუსიკო გამოთქმისა და მის გამოხატულების ღონის-ძიებათა შესახებ, მაგრამ ამ ხელოვნების სივრცე-სიგანეში დარჩა ბევრი რამ, რომელთა ამოსაცნობად მეტი ცდა და მეტი დაკვირვება იყო საჭირო. წელთა განმავლობაში ამ ცდა დაკვირვებამ ხელთ მოგვცა მრავალი ფაქტი და გვსურს ეს ცოდნა ფაქტებისა გაუზიაროთ მკითხველსაც. თუ ვიხმარეთ აქ სიტყვა ცოდნა, ამაზედ ნურავინ გვიკიჟინებს, ვინაიდგან, ცოდნა, რა ნაირიც და რაც უნდა მცირედი იყოს იგი, მაინც ცოდნათ დარჩება. ხოლო რა ღირებულებას წარმოადგენენ ამა თუ იმ ფაქტების ცოდნანი ამ დიად ხელოვნებაში, ამათი დაფასება მკითხველისთვის მიგვინდვია.

დიდი, დიდი ხანია მას აქეთ, როცა ვსცდილობდი გამომერკვია და გამეთვალისწინებინა ესა თუ ის საგანი სამუსიკო ესთეტიკისა. მრავალ დაკვირვებისა და ფიქრის შემდეგ იძულებული ვიყავ დამესკვნა, რომ, რაც კი რამ ნაწერები არსებობდა იწერება ამ საგანზედ, არც ერთი არ იძლევა დასაბუთებულ პასუხს და ოდნავ დაახლოვებითაც არ არკვევს იმ რიცხმრავალ საგნებს, რომელთა გარკვევა და გარდაწყვეტა, ჩემის ღრმა რწმენით, აუცილებლად საჭირო იყო და არის.

საგანი რითმისა, ფორმები კილოების ურთიერთობისა და შეწყობისა კატეგორიულად არის აქ გარდაწყვეტილი: ეს ასე შეიძლება, ეს ასე არ შეიძლებაო და ამ ნაირად თეორია მუსიკისა რაღაც ფარმაკოლოგიად არის გარდაქცეული, რომელშიაც არც ერთი კომპონისტი არ ჩაიხედავს ხოლმე, როცა იგი იწყებს თავისუფლად შემოქმედებას.

შესანიშნავი სიტყვები ბეტჰოვენისა: „მე ნება დამირთავსო“, შეიქმნა ახალის მუსიკის დევიზად და მით არა ერთხელ დამტკიცდა მახლობელი მეზობლობა დიდებულისა და სასაცილოსი. თეორიულ დასაბუთების საჭიროება კი თან და თან უფრო საგრძნობელი შეიქმნა და ხდება. ამ მხრივ დიდი სიღარიბე და არარაობაა მუსიკაში, სადაც ხელოვნება, თამამად შეიძლება ითქვას ასე განვითარებულა. მართალია, დღემდე არსებობს ერთი კლასიკური თხზულება ჰელმჰოლცისა, რომლის მნიშვნელობა დამყარებულია უმთავრესად აკუსტიკის კვლევა-ძიებაზედ; არის აგრეთვე თხზულება შტუმპერისა, იბეჭდება თითო-ოროლა მონოგრაფიაც, წერილები, წიგნები, მაგრამ მაინც სამუსიკო ხელოვნების ყოვლად არსებითის საგნების გასარკვევად, რომელნიც თითოეულს ჩვენგანს ხელს შეუწყობს შეგნებულათა და ცნობიერად უყურებდეს ამ ხელოვნებას, ძალიან ცოტაა გაკეთებული.

ი. კარგარეთელი.

(დასასრული იქნება).

დეპეშები

(საქ. დეპ. სააგენტო).

27 მარტი.

ბოლშევიკური ცნობები

მოსკოვი, მარტის 26. ც. ა. კ. ბეჭდვითი ბიუროს ბიულეტენი.

ფსკოვი, მარ. 25. რკინის გზის რაიონში და პეჩორის ჩრდილოეთით წითელი ჯარი წინ მიიწევს.

№-ის არმიის შტაბი. გაზეთ „ტაგანროგსკის ვესტნიკში“ დაბეჭდილია ატამან ბოგაევსკის და გენერალ პოკროვსკის მიერ ყაზახ[…]ია წრის ყრილობაზე წარმოთქმული სიტყვა. ბოგაევსკი ამბობს: ფრონტიდან მოსული ცნობებიდან სჩანს, რომ ჩვენი მდგომარეობა სერიოზულია, მაგრამ უიმედო არ არის. ჩვენს დასახმარებლათ ჯარი მო[…]ის.

პეტერბურგი, მარ. 26. პეტერბურგის ტყავეულობის კომიტეტმა აუცილებლათ სცნო გუბერნიებში ყველა ტყავის მცირე ქარხნების ლიკვიდაცია მოახდინოს და თავი მოუყაროს მთელ წარმოებას დიდ ქარხნებში რომელნიც უკეთესად იქნებიან მოწყობილნი და უზრუნველყოფილნი იქნებიან ნედლი მასალით.

პეტერბურგი, მარ. 26. დაიწყეს რუსეთის და ფინეთის სამოქალაქო ტყვეების გაცვლა გამოცვლა. ეს საქმე დაევალა დანიის წითელი ჯვრის მისიას, რომლის წარმომადგენელი უკვე გელსინგფორსში გაემგზავრა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამარა, მარტის 24. გამოქცეულთა [...]იტყვით უფაში თეთრგვარდიელების [...]სვლის შემდეგ დაიწყო ჩხრეკა და [მ]უშების დახვრეტა. ცნობა ციმბირში მობილიზაციის გამოცხადების შესახებ [მა]რთლდება. მობილიზაციამ დიდი [უ]კმაყოფილება გამოიწვია. ჩელიაბინსკში საძი ეშელონის აჯანყების ჩასა[ქ]რობათ მკაცრი ზომები მიიღეს. თეთრგვარდიელებში გავრცელებულია [...]ოხვა და ცემა.

რიგა, მარტის 25. ლიტვიის საბჭოთა მთავრობამ ოფიციალურათ იუწყება, რომ თუმცა რიგას პირდაპირი [...]ხე არ მოელის, მაგრამ ქალაქის [...] უნდა გავაძლიეროთ. ამ მიზნით [...]აში რჩება სამხედრო რევოლიუციური კომიტეტი.

კიევი, მარტის 24. პეტლიურას ჯარმა მეტ სიმხეცეს სჩადის ვიდრე ამას [...]ადიოდა გეტმანის და მეფიზის [...]როს ჯარი, პროსკუროვის მაზრაში, [...]ა ფილკაში მათ ებრაელთა დარბევა მოახდინეს. 1200 კაცისაგან ცოცხალი მხოლოდ 12 დარჩა. დანარჩენი დახოცეს. ამათ რიცხვშია ქალები და ბავშვები. ებრაელთა ქონება დაიტაცეს და გაანადგურეს.

დანციგი, მარტის 19. როგორც „დანციგერ ცაიტუნგი" იუწყება: ვარშავიდან ჩამოვიდა საფრანგეთ-პოლონეთის კომისია დანციგში პოლონეთის ჯარში გადასხმის მოსამზადებლათ.

პარიზი, მარტის 25. გაზეთების ცნობით რუმინიის საბჭოს დროებითი თავმჯდომარემ, პოლონეთის ახალ მთავრობას მისალმების დეპეშა გაუგზავნა, სადაც აღნიშნავს, რომ პოლონეთს და რუმინიას საერთო ინტერესები აქვთ.

ვარშავა, მარტის 21. მთავრობის ჯარმა მუშები დახვრიტა. მთავრობის აგენტების პროვოკაციურ სროლის შემდეგ ჯარმა ტყვიის მფრქვეველებიდან დაუშინა მუშებს. მსხვერპლი დიდია.

სამხედრო ცნობა. მიტავის რაიონში, ბაუსის მიმართულებით, ლატიშელთა წითელმა ნაწილებმა დასტოვეს ბაუსკი და აღმოსავლეთით 10 ვერს. დაიხიეს. ორსკის რაიონში მტრის იერიშები მოვიგერიეთ. სტერლიტმაკის რაიონში, ურტაზიმის მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა 25 ვერ. უკან დაიხია. მენზელინის რაიონში მოწინააღმდეგემ პიანი-ბორი დაიჭირა. სარაპულ მიმართულებით, კრასნო უფის ჩრდილოეთით მოწინააღმდეგე მოვიგერიეთ.

ვარშავა, მარ. 23. ვარშავის სეიმმა დაავალა ფინანსთა მინისტრ 5 მილიარდის სამხედრო სესხი აიღოს.

ნაუენი, მარ. 25. რადიო დეპეშის ცნობით ჩეხო-სლოვაკთა მთავრობა გადადგა.

ნაუენი, მარ. 25. ყოფილი ავსტრიის იმპერატორი კარლოსი შვეიცარიაში გაიქცა. ვენიდან იუწყებიან, რომ მოკავშირეთა ხელში დუნაიაზე ნაოსნობის გადასვლამ და მოკავშირეთა მიერ უნგრეთის ქალაქების დობროჩენის და რადის ძალით ხელში ჩაგდება მოკავშირეთა ერთგულ მეგობარ უნგრელებს თვალი აუხილა. სურსათის შეუბრალებელ რეკვიზიციის გამო სლოვაკები ჩეხელებს აუმხედრდენ.

ვენა, მარ. 19. გერმანულ გაზეთების ცნობით ვენის მუშათა საბჭოებმა დაადგინეს მოხდეს ვაგონის მკეთებელ და სხვა ყველა ქარხნების და ბანკების სოციალიზაცია. ბურჟუაზია ვენას საჩქაროთ სტოვებს.

ნაუენი, მარტ. 25. ვენიდან იუწყებიან: უნგრეთში პროლეტარიატის დიქტატურის გამოცხადების აღსანიშნავათ ვენის კომუნისტებმა გამართეს მანიფესტაცია რომელიც მოკავშირეთა საწინააღმდეგო დემონსტრაციათ გადიქცა. უნგრეთის კომუნისტებისაგან მიიღეს დეპეშა, რომლითაც გერმანულ ავსტრიის პროლეტარიატს მოუწოდებენ მხარი დაუჭირონ უნგრეთის პროლეტარიატს.

პარიზი, მარ. 25. ჩეხო-სლოვაკთა ჯარების მთავარ-სარდალმა ბრძანება გასცა. რომ ჩეხო-სლოვიის აღმოსავლეთის საზღვარი დაჰკეტონ, რათა უნგრეთიდან ჩეხო-სლოვიაში ბოლშევიზმი არ გადმოვიდეს. დუნაის ყველა ხიდებზე განსაკუთრებული სადარაჯო რაზმები დააყენეს.

ლონდონი, მარტის 17. „ტაიმს-"ი იუწყება, რომ გაანთავისუფლეს აგიტაციისთვის დაპატიმრებული იტალიის სოციალისტების ბელადები, მათ შორის გაზ. „ავანტი"-ს რედაქტორი ფერატი. განთავისუფლებულნი თებერვლის 28 ტურინის ციხიდან გაემგზავრენ შრომის პალატაში, სადაც მათ აუარებელი მუშა დახვდა. გაიმართა მიტინგი. ილაპარაკა ფერატიმ და სხვა ორატორებმა, რომლებმაც მოუწოდეს ხალხს მიმართონ რუსეთის მაგალითს. რუ[სეთ]ი ერთად ერთი ქვეყანაა რ.ომელი[ც პ]როლეტარიატის განთავისუფლებ[ის] [...] გზას დაადგა.

ბერნი, მარტის 25. ბერნის პრეს ბიუროს ვაშინგტონიდან ატყობინებენ რო[მ პ]ოლიციამ აღნიშნა ბოლშევიკუ[რი აგი]ტაციის ირდა ამერიკაში მუშა[თა] [...]რის ფეხს იკიდებს აზრი რუსეთი[ს] მაგივრათ საბჭოთა ამერიკის შექმნის შესახებ.

სტოკჰოლმი, მარტის 25. ინგლისის რკინის გზის მოსამსახურეთა კონფერენციამ უარჰყო მთავრობის წინადადება შეთანხმების შესახებ, მოსალოდნელია რკინის გზის გაფიცვა. პორტუგალიამ გერმანიას 3 მილიარდი მოსთხოვა ომისაგან მიყენებულ ზარალის ასანაზღაურებლათ.

ქრისტიანია, მარტის 25. ნორვეგიის რეიხსტაგის სხდომაზე სოციალისტების ერთმა ნაწილმა წინადადება წამოაყენა მთავრობას უნდობლობა გამოუცხადონ. ამან სოციალისტური ჯგუფი ორ ნაწილათ გაყო. მოსალოდნელია სამინისტროს კრიზისი.

ბუდაპეშტი. მარტის 22. რევოლიუციონურ მთავრობის საბჭოს დადგენილებით არსდება რევოლიუციონური სასამართლოები. საქმეების გარჩევის დროს არ ექნება ადგილი ფორმალურ გამოძიებას და საბრალდებულო აქტის შედგენას. დაპატიმრებულს მაშინვე წარუდგენენ სასამართლოს. უკანასკნელი სიტყვის უფლება ეძლევა ბრალმდებელს ან მის დამცველს. განაჩენები არ იქნება განსაჩივრებული. განაჩენი სისრულეში მოყვანილ იქნება დაუყოვნებლივ მის გამოცხადების შემდეგ.

ვარშავა. მარ. 22. ვარშავაში შრომის მინისტრის შენობის წინ გაიმართა უმუშევართა დემონსტრაცია. დემონსტრანტები გაემართნენ სეიმისკენ და მოითხოვდენ პურს და სამუშაოს. მეორე დღეს უმუშევართა არმია შეიკრიბა იმავე მოედანზე. ლეგიონერებმა მათ სროლა აუტეხეს, ისინი გაფანტა და მოედანზე დასტოვეს დაჭრილნი და დახოცილნი.

ვარშავა. მარტის 8. პოლონეთში მუშათა ორგანიზაციები დაშალეს. პოლონეთის დიდი ქალაქების საბჭოთა ყრილობამ პ. ს. დახმარებით ერთხმად გადასწყვიტა გამოაცხადოს საერთო გაფიცვა, მაგრამ უკანასკნელ წუთს პ. ს. ვარშავის საბჭოს სხდომაზე განაცხადა რომ ის გადაწყვეტილებას არ ემორჩილება და გაფიცვებს არ მიემხრობა. საბჭომ 12—15 მარტს გაფიცვები მაინც გამოაცხადა, მაგრამ პ ს. ღალატის გამო გაფიცვა უშედეგოთ დასრულდა.

ვარშავა. მარ. 21. პოლონეთის სოციალისტური პარტია ამ ჟამად მწვავე შინაურ კრიზის განიცდის იმის გამო, რომ პარტიის რამდენიმე ცნობილმა ბელადმა მემარცხენე პოზიცია დაიჭირა ფრაქციის უკანასკნელ სხდომაზე. პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა პარტიულ მუშაობას ისინი მოაცილა, რის გამოც ქალაქის კომიტეტის კონფერენციიდან ნახევარი წარმომადგენელნი დემონსტრატიულად წავიდენ. ჩამოშორებულმა წევრებმა შეადგინეს დამოუკიდებელთა ცალკე ჯგუფი, რომელიც ამ დღეებში დაიწყებს მოქმედებას.

კატოვიცი. მარ. 27. პოლონეთის გაზეთების ცნობით პოლონეთის მთავრობას გადაწყვეტილი აქვს მკაცრი ზომები მიიღოს კომუნისტურ პროპაგანდის და მოსალოდნელ უწესრიგობის ჩასაქრობათ. პოლონეთსა და ზემო სილეზიის საზღვარში დაკეტეს, რადგან ეშინიათ სპარტაკელები არ გადმოვიდენ პოლონეთის ტერიტორიაზე. სამგზავრო მატარებლების მიმოსვლა შესწყდა.

კიევი. მარ. 27. იუწყებიან, რომ გალიციაში აჯანყება ფართო ხასიათს იღებს. აჯანყებულების წინააღმდეგ გაგზავნილი მთავრობის ჯარი მათ მხარეზე გადადის.

კიევი. მარ. 25. ამ მოკლე ხანში დნეპრზე ნაოსნობა დაიწყება. გემების შეკეთება სასწრაფოთ ხდება. ბესარაბიის ბეჭდვითი ბიუროს ცნობით გრაცში ბრბო, რომელსაც კომუნისტები ხელმძღვანელობენ დაესხა არსენალს დაატყვევა დარაჯი და ხელთ ჩაიგდო თოფები. შესდგა მუშათა წითელი რაზმები რომელიც შეიარაღებულია ტყვიის-მფრქვეველებით, ჯავშნიანი ავტომობილებით, თოფებით და ყუმბარებით.

ვინნიცა, მარტის 25. შიშით, რომ მშიერნი და უმუშევარნი არ აჯანყდენ, გენ. გრიშინ-ალმაზოვმა გადასწყვიტა შეძლებულ კლასებს იძულებითი გადასახადი დაადოს უმუშევართა დასახმარებლათ. კამენეც პოდოლსკში თავი მოიყარა პეტლიურას მიერ გადატანილმა დაწესებულებებმა, მათ შორის სამხედრო სასწავლებლებმა, რომლებმაც არ იციან რა ქნან, რადგან მრავალი მოსამსახურე უარს აცხადებს გალიციაში წასვლაზე, რადგან იქ შიმშილობა იწყება. ქალაქის მახლობელი სოფ. აჯანყდენ, მათ დასამშვიდებლად პეტლიურას მომხრეებმა ჯავშნიანი მატარებელი გაგზავნეს.

პეტერბურგი, მარტის 26. ფინურ გაზეთ „ვაპაუტს" დეპეშით ატყობინებენ ბელოოსტროვიდან, რომ ნორვეგიაში საერთო გაფიცვებს მოელიან.

მოსკოვი, მარტ. 27. რუსეთის კომუნისტურ პარტიის მე-8 ყრილობამ სოფლად მუშაობის შესახებ მიღებულ რეზოლიუციაში აღნიშნა, რომ დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს პარტიის დამოკიდებულებას საშუალო შეძლების გლეხებისადმი: მეტი ყურადღებით უნდა მოეპყრან მათ საჭიროებას და მოსპონ ადგილობრივ ადმინისტრაციის მათ დამი მკაცრი მოპყრობა. თუ ეს გლეხები გარჩეულ არ იქნებიან ჩარჩ გლეხებისაგან,—ეს იქნება საბჭოთა მთავრობის პოლიტიკის და კომუნიზმის მთავარ პრინციპების დარღვევა, რადგან ბრძოლის ხანაში საჭიროა პროლეტარიატი შეუთანხმდეს საშუალო შეძლების გლეხობას, რაც სხვა გარემოებასთან ერთად ხელს შეუწყობს ყოველგვარ ექსპლოატაციის აცილებას, ყოველგვარ . ამხანაგობათა და სასოფლო-სამეურნეო კომუნების შექმნას ხელი უნდა შეუწყონ, მაგრამ ძალადატანებას არ უნდა მივმართოთ.

ბოლშევიკური ცნობები

ჩერნიგოვი, მარ. 25. ფლოდოსის ახლო ვლადისლოვიევკაში მოხალისეთა ჯარის მიერ ძალით გაწვეულნი აჯანყდნენ, პოდოლის გუბერნიაში მცხოვრებნი პეტლიურასადმი მტრულ განწყობილებაში არიან და ყოველგვარ [...]ობას უწევენ მას. ეკატერინოდარისა, ნოვოროსიისკისა და არმავირში ყველა იმ სამრეწველოებმა, რომლებიც ნავთით მუშაობენ, მოქმედება შესწყვიტეს. გროზნოსა და მაიკოპიდან ნავთის მიწოდების შეწყვეტის გამო დაიხურა. ჩრდილოეთ კავკასიის ყუმბარების უდიდესი ქარხანა ეკატერინოდარში მრავალი ქარხნის, ფაბრიკის და წისქვილის მუშები უსაქმოდ დარჩნენ.

ნიკოლაევი, მარ. 23. სამხედრო შტაბსა ადესიდან მაიორ კეზლერისგან რადიო წინადადება მიიღო, ადესაში გაგზავნონ ნიკოლაევში დარჩენილი გერმანელები ჯარისკაცები და პირდება სრულ გარანტიას. შტაბმა უპასუხა, რომ გერმანელები თანახმა არიან საბჭოთა რუსეთით წავიდნენ გერმანიისკენ და უარს ამბობენ ზღვით წასვლაზე.

დვინსკი, მარტის 25. მარიენბურგის მაზრაში თეთრგვარდიელებთა შემოტევა საბჭოთა ჯარმა შეაჩერა.

მოსკოვი, მარ. 25. ბერლინიდან მოსული დეპეშები გვაჩვენებენ, რომ გერმანიის მთავრობაში ლაპარაკია მოსკოვთან კავშირის დაჭერის შესახებ. დღე და დღე ისპობა იმედი, რომ გერმანია ხელს მოაწერს საზავო კონფერენციას.

სტოკჰოლმი, მარ. 21. ვენაში ცნობა მოვიდა, რომ მოკავშირეებმა გადასწყვიტეს შესწყვიტონ ავსტრია-უნგრეთის ბლოკადა. ნეიტრალურ გემებს ნება აქვთ ადრიატიის ზღვის ნავთსადგურებში შევიდენ.

გერმანული პრესა

გერმანიის ოლქების პროტესტი პოლონეთთან შეერთების გამო

საგარეო საქმეთა სამინისტროში ბერლინში ყოველ დღე მოდის მრავალი დეპეშა გერმანიის იმ ოლქებიდან, რომლის შემოერთება სურს პოლონეთს. დეპეშებიდან სჩანს, რომ აღშფოთებამ ოლქებში უმაღლეს წერტილს მიაღწია. ყველა დეპეშები ერთი და იგივე აზრია გამოთქმული: სიკვდილი სჯობს პოლონელების ხელში გადასვლას. ჩვენ მზათა ვართ იარაღით გაუწიოთ წინააღმდეგობა აღმოსავლეთ პრუსიის პოლონეთთან შეერთებას. უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე დავიცავთ ჩვენს სამშობლოს. ჩვენ მოვითხოვთ გერმანიაში დარჩენას და თუ ძალით შეგვიერთეს პოლონეთს დავიწყებთ სამოქალაქო ომს. ქალაქ დანციგის მცხოვრებნი ძლიერ პროტესტს აცხადებენ გერმანიის ძველი ქალაქის პოლონეთთან შეერთებაზე. ხალხთა თვითგამორკვევის საფუძველზე ჩვენ მოვითხოვთ, რომ დანციგი გერმანიას დარჩეს, აღმოსავლეთპრუსიის გერმანელ ქალებმა დიდი დემონსტრაცია მოაწყვეს პოლონელების წინააღმდეგ. ქალებმა საგარეო საქმეთა სამინისტროში გაგზავნეს დეპეშა, სადაც აღნიშნავენ, რომ აღმოსავლეთ პრუსიის [...] შეერთება ეწინააღმდეგება ხალხთა თვითგამორკვევის უფლებას, ქალები მზათ არიან ყოველგვარი მსხვერპლი გაიღონ, ოღონდ სამშობლო გერმანიის ხელში დარჩეს. ისეთი ზავი, რომელიც გერმანულ სამშობლოს პოლონეთს გადასცემს, არ მიეკვრება.

გერმანია და მოკავშირენი

„ბერლინერ ტაგებლატ"-ში საახალშენო საქმეთა სტატს სეკრეტარი დრიდერნბურგის წერილში „რას არ მოვაწერ ხელს", ამბობს: მოკავშირეთა სამხედრო საბჭო 5 დღის განმავლობაში დილიდან საღამომდე სულ იმას სცდილობს, რომ რაც შეიძლება მეტათ დაამციროს და რაც შეიძლება მეტი თავლაფი დაასხას დამორჩილებულ გერმანიას, რომელიც ხმა-ამოუღებლივ იღებს ყოველგვარ მსხვერპლს. გერმანიის ხალხი მტკიცეთ სდგას ვილსონის პროგრამის პლათფორმაზე და არ მოაწერს ხელს ისეთ ხელშეკრულებას, რომელიც არ შეეფერება ამ პროგრამას. განსაკუთრებით ხელს არ მოვაწერთ ისეთ ზავს, რომელიც არ გულისხმობს ხალხთა კავშირის შექმნას, ისეთი კავშირისას, რომელშიაც ვილსონის მესამე და მეოთხე პუნქტების თანახმათ გერმანია უნდა შედიოდეს, როგორც თანასწორუფლებიანი და გააუქმოს საიდუმლო დიპლომატია. მთელ მსოფლიოს მშვიდობიანობის უზრუნველყოფა უნდა დაევალოს ხალხთა კავშირს, რომელში შესვლა გულწრფელათ სურს გერმანიას.

უცხოეთის ამბები

ჟურნალ-გაზეთებიდან

კიევის თეატრების სოციალიზ ცია.

კიევის ყველა თეატრები გადაეცა თეატრალურ კოლეგიუმს, რომელნიც საბჭოს ირჩევენ თეატრის გამგეობის მოსაწვევად. ყოველ თეატრში არის თითო კომისარი, რომელსაც ჰნიშნავს მთავრობა. კიევის თეატრებში და კინომატოგრაფებში ერთი მესამედი ადგილი უფასოდ დათმობილი აქვთ მუშებს და წითელ არმიელებს.

იტალიელთა ჯარების გამგზავრება მცირე აზიაში.

რომიდან იტყობინებიან, რომ იტალიის ჯარი სულ მოკლე ხანში, გაიგზავნება კონიოში, ადალიეუ ვილაეთში.

სურსათის შემოტანა ამიერ-კავკასიაში

ბაქოს „ზნამია ტრუდა" იტყობინება რომ ჩრდილოეთ რუსეთის ხელმძღვანელის თანაშემწის განკარგულებით აკრძალულია ყოველგვარ სურსათის შემოტანა ამიერ კავკასიაში.

იაპონიის შეიარაღება

ტოკიოდან რადიოთი იტყობინებიან, რომ ხიგაში ჩაშვებულია იაპონიის უდიდესი დრედნოუტი. ეს დრედნოუტი როგორც „იაპონიის საზღვაო უწყებები" იტყობინებიან შესდგება ათი კოშკიდან, თითო 3 იარაღით. თავისი გრანდიოზული შეიარაღებით ეს

ტრფობა წამებული

(ისტორიული რომანი)

28.

რამდენიც უფრო იზრდებოდა და ფართოვდებოდა აშოტის ხელმწიფური საქმიანობა, რამდენიც მისი ჰაზრიანი ზრუნვა მეტ სიკეთედ აჩნდებოდა მის სახელმწიფოს და ნივთიერ სახეს იხამდა ხალხის კეთილდღეობაში თუ წარმატებაში, იმდენად მეტს პატივს იძენდა გარეშეთაგან, მტერთაგანაც, მოყვარეთაგანაც.

ეს ის დრო იყო, როდესაც ბიზანტიიდან მოვიდა ცნობა ახალ დესპანის გამოგზავნის შესახებ. იმპერატორი საუკეთესო მოსაკითხს უძღვნიდა აშოტს; ბოდიშს იხდიდა, რომ აქამდისინ სავსებით ვერ აუსრულა დანაპირი კაცით შემწეობის შესახებ; აღუთქვამდა დიდ ლაშქრის მოშველებას, რომ განედევნა აგარიანი თბილისიდან, მთელ საქართველოდან, საქართველოს მიმდგომ ქვეყნებიდანაც.

— გარდა ღვთიუკურთხეულის საქართველოსი, შენის საბრძანებელისა, აღარ არსებობს მრთელ წინააზიაში აღარც ერთი საქრისტიანო სახელმწიფო. ან შენ შეგშვენის ეუფლო არა მხოლოდ მთელ საქართველოს, მახლობელ ქრისტიან ერთაც, რომ დაიცვა ჯვარის მადიდებელნი წარმყმედისაგან, სწერდა ლეონი.

ამავე დროს აფხაზთა მეფე თეოდოსე მოკითხვის წიგნსა სწერდა აშოტს, ჰპატიჟობდა თავისთან, აღუთქვამდა თავის სამზღვრებში დიდებულ ნადირობას და ნადიმობას, ნათესაურ სიყვარულს უცხადებდა მას; სრულებით არ იხსენიებდა იმ უხერხულ მდგომარეობას, რომელშიაც ჩაგდო აშოტი თბილისთან ომის დროს, როცა არ ინება მოეშველებინა ჯარი აღთქმული. აშოტმა ეს მიწვევა მოილო საბაბად და ბრძანა დიდებული ნადირობა ლაშქრობის მინავგარი; ლიგანისაკენ ჰქმნა პირი.

— გავივლი ნადირობით ჭოროხის ხეობას, მერმე დავაბრუნებ მონადირეთ და ცოტა კაცით ვეწვევი მოყვარეს სანადიმოდ. სულ ხომ შრომა არ უნდა და ბრძოლა! ზოგჯერ მოვილხინოთ, ვიმღეროთ. კაცნი ვართ, სიმხიარულის ფიალასაც ვეწაფნეთ ცხოვრებაში ჟამითი ჟამად, ბრძანა მეფემ.

ამ დროსვე იყო, რომ დესპანები მოუვიდა აშოტს ხოზართა კაღანისაგან. ამცნობდა იგი მეფეს, რომ მას განზრახვა აქვს გადმოიაროს კავკასიონი, ეკვეთოს სარკინოზთ და სამუდამოდ შეაყენოს მათი გამარჯვებული წინსვლა. ხოზართა მეფე მოაგონებდა აშოტს, რომ ისინი უკვე შეკავშირებულნი არიან მოყვარულ ურთიერთობით, ხოლო ეხლა მჭიდროდ უნდა შეამხანაგოს ორივენი ერთსა და იმავე მტერთან ბრძოლამ. ხაზართა დესპანი დიდის პატივით მიიღო აშოტმა. დესპანს მინდობილი ჰქონდა საიდუმლო საუბრის დროს გარდაეშალნა აშოტისათვის შორეული განზრახვა ხაზართა მბრძანებელისა.

— ბიზანტია დაძაბუნებულია, უნდა დაემხოს. შორის გამჭვრეტელი მეფე ჩვენი ფიქრობს, მისი დამხობა დიდად განაძლიერებს სარკინოზთ და ისინი საშიშნი შეიქმნებიან თვით ხოზართათვის. თუ ბიზანტიას ეუფლნენ არაბნი, რაღა დაუშლით უფრო ჩრდილოეთისკენ გასწიონ სამზღვრები და დაემუქრნონ კაღანის საბრძანებელს.

— დაფიქრდა მეფე. ხოზარნიც ურჯულონი იყვნენ, მათთანაც შეუფერებელი იყო კავშირი ქრისტიან მეფისათვის. ვერც მთლად ენდობოდა იგი ხაზართა ძალას.

— თუ გადმოვიდა ხოზარი კავკასიონს და სძლია სარკინოზი, რაღა დაუშლის მას მთის აქეთაც მოიკიდოს ფეხი და დაბანაკდეს. საქართველო განთავისუფლდება ერთი მტრისაგან, რომ ხელთ ჩაუვარდეს მეორე მტერს, არა ნაკლებ მძვინვარეს და საშიშს, გაიფიქრა მეფემ.

და ბუნდოვანი პასუხი მისცა ხოზართა დესპანს:

— ვამცნებ ბიზანტიასაც თქვენის მეფის სურვილს აგარიანთა შესახებ, განუმარტავ, რა დიდი სარგებელი იქნება ჩვენთვის, ჩემთვისაც და იმპერატორისთვისაც, მეშველად ვიყოლიოთ უძლეველი ლაშქარი ხოზართა, შეერთებულის ძალით შევმუსროთ აგარიანთა ქედმაღლობა აქაც, თვით ბაღდადშიაც, უბრძანა მეფემ.

და დააპირა ამ სახელმწიფო საგონებელზედ გულდასმით მოსალაპარაკებლად გაიგზავნა კაღანის წინაშე თავისი დესპანი თვით ბიზანტიის დესპანთან ერთად.

— ადვილი მოსახერხებელია ეს: ველი ბიზანტიიდან ელჩს საერთო მტრის შესახებ მოსალაპარაკებლად, დაათავა აშოტმა.

ესეთივე წერილი მისწერა მეფემ თვით კაღანსაც ნაცვლად მისგან გამოგზავნილი უსტარისა.

ესე სვიანად წარემართა აშოტის მეფობა. მცირე ხანში იმოდენა სახელმწიფო საქმე შესრულდა, რომელიც უდრიდა ბევრი ხნის ნამუშევარს წაღმა წამართულს. კმაყოფილი იყო აწ მეფე თავის ბედისა, თავის ხალხისა. თითონ ერიც მადლიერი იყო თავის კეთილად მზრუნველ ხელმწიფისა.

დედოფალი გურანდუხტ კი ვერ იყო ჯერეთ გულსავსე, მთლად კმაყოფილი. დიდი აშოტი მისთვის ჯერ ისევ მცირე იყო, რადგან ჯერაც ვერ აესრულებინა ის ოცნება, რომელი ასულდგმულებდა დედოფალს, რომელი უნდა ყოფილიყო ერთად-ერთი საბოლოვო მიზანი თუ მისწრაფება საქართველოს მეფისა: შემოერთება თვის სკიპტრის ქვეშ მთელი საქართველოსი.

— მართალს ამბობ, ანასტასი ჩემო, დიდი ღვაწლი მიუძღვის მეფე აშოტს ერის წინაშე: თავისი გამარჯვებით და უნარით დაიფარა განადგურებული ქვეყანა მოსპობისაგან, ააშენა იგი, აავსო ხალხითა და დოვლათითა, აალორძინა; ამრავლა ციხე-სიმაგრეები, ტაძრები, მონასტრები. მახლობელ ქვეყნებში ქრისტიანული სამფლობელო მეორე არ არის ამისთანა შემკული და აყვავებული. ეს მართალია და ხალხი უნდა ხედავდეს ამას, უმადლიდეს.

— აკი ჰხედავს, კიდეც უმადლის!

— ეგ კარგი! მაგრამ ისიც ჭეშმარიტებაა, რომ მთელ საქართველოში ჯერ არ არის აღდგენილი ჩვენი მეუფება; კიდევ არიან ცალკე გასული ნაწილები განუყოფელი საქართველოსი. ჯერეთ არც სამეფო ტახტია თბილისს დადგმული, სადაც შეჰშვენის მას გება, გულში საქართველოსი.

— სრულ ჭეშმარიტებასა ბრძანებ, დედოფალო! გარნა მიაქციე შენი განათლებული ყურადღება იმას, რომ ბატონს წილადა ჰხვდა მტრისაგან დამდაბლებული სახელმწიფო, რომელსაც შიგნით დაშლილი ჰქონდა ერთობა, ხოლო გარედან ძალა მოჰქონდა ძლავრ მტერს. ამ გარემოებაში საქართველოს ერთობის და ძლიერების სრულ აღდგენას იქნება ვერც ეყოს ერთი ადამიანის ცხოვრება, თუნდაც ისეთის ნიჭით და მადლით სავსისა, როგორიც არის ბატონი მეფე, მიუგო დედა ანასტასიამ. რომელიც მუხლ-ქვეშ ამოჯდომოდა დედოფალს და ფარჩას რასმე ჰქერავდა დაკვირვებით.

— მაინც ვიმედოვნებ, თითონ აშოტი ეწევა ამ სანატრელ ოცნებას და გადსცემს თავის მემკვიდრეს ძლიერ სამკვიდროს შეურყეველ დაუკნინებელს.

— მეც დარწმუნებული ვარ მაგაში, ძალიან ძლიერ მტერთან კი უხდება ბრძოლა. იმასაც მიაპყარ შენი ბრძნული თვალი, რომ თვით გამდგარი მფლობელები საქართველოს სხვადასხვა ნაწილებისა ძალას იკრებენ საქართველოს გარეშე მტერთაგან: კახეთის ქორიკოზი ემეგობრება ემირს, აფხაზეთის მეფე ეყრდნობა ხოზართა ძალას. ამისთანა გარემოებებში აშოტისთანა შემმართებულ სარდალსაც ბრძენს? დიდი სიფრთხილე ჰმართებს, ჩაურთო სიტყვა მოხუცმა როსტომმა, რომელს თავისი დღენი ბრძოლაში გაეტარებინა და ეხლა სასახლეში სცხოვრობდა მეფის ულუფაზედ, მონაწილეობას იღებდა სახელმწიფო განმგებლობაში.

— ეჰ, იყო დრო, როცა ერთი ნაბიჯი-ღა აკლდა მიზნის მიღწევას: ქორიკოზი ქსანთან სასტიკად იქმნა დამარცხებული; ემირს მხოლოდ თბილისი და სამშვილდეღა ეპყრა. ერთი მძლავრი დაკვრაც და მთელი საქართველო ხელთ ექმნებოდა აშოტს. ვერ გაუმარჯვდა. კინაღამ თავიც ზედ წააგო მაშინ.

— ბრძოლის თვისებაა ეგ. ხან წააგებს მებრძოლი, ხან მოიგებს. არ უნდა გაზვიადდეს მძლეველი, არც გული უნდა გაიტეხოს ძლეულმა.

— მოკავშირეების ბრალი იყო მაშინდელი მარცხი: აფხაზთაც, ბიზანტიელთაც გატეხეს სიტყვა, პირში მისცეს თვისი მოკავშირე განსაცდელს ძლიერს. ეს ღალატია!

— ნუ ბრძანებ მძიმე სიტყვას, დედოფალო! იგი მოკავშირე სახელმწიფო მფარველი დღესაც ძმურად გვიწვდის ხელს: დღე-დღეზედ მოველით მათს ელჩს.

— მოველით, თუმცა არ ვიცი, როგორ მივიღო ელჩი დიდებულის ბიზანტიისა ამ მწირე სადგომში: უნებლიეთ შეადარებენ ისინი ჩვენ უბრალო ოთახებს თავიაანთ დიდებულ დარბაზებთან, უძვირფასესად მორთულ-მოკაზმულ, ყოველივე სიმდიდრით სავსე პალატებთან, დაგვძრა[...]ვენ, ჩვენს დიდებას დაამცირებ[...] ფიქრში.

— მაინც ვერ დაგვამცირებენ! მათ აქვსთ ჩვენთან სათხოვარი, მათ უფ[...] ეჭირვებათ ეხლა ხმალი ქართვ[...] სინამ ქართველებს მათი მარ[...] და ეს სადგომიც ხომ დროებით[...] თქვენთვის: თქვენი საფერი ციხე დარბაზი აგერ შენდება არტანუჯში. იქნება მათ ჩამოსვლამდის კიდეც მოასწროთ იქ დავანება. როცა თბილისში გვესტუმრებიან იგინი შემდეგ, იქ მივიღებთ მათ საქართველოს მეფის საკადრის პალატებში.

— ეგებ მათ მოსვლისას ან თითონ დაბრუნდეს აშოტი სასახლეში, ან მემკვიდრე გამოგზავნოს.

— არა! მემკვიდრე დღე[...] მასთან იყოს განუყრელად: ის[...] მისგან საქმენი საგმირონი, [...] რაინდულნი. როცა ადარნასე[...] ჯობინება ადარნასესვე, თვის [...] და დაუსწორდება თვის მამა აშო[...] მაშინ სავსებით შესრულდება ჩვე[...] ოცნება დიდებაზედ საქართველოსი.

უბნობდნენ დედოფალი და [...] მხლებელნი სასახლეში. ჰხედავდ[...]რანდუხტ, მისნი ერთგულნი [...] წრფელად იდგნენ აშოტის [...] ჰკვირობდა, როგორ ჰხიბლავდ[...]ტი ყველას, თავს აყვარებდ[...] გრძნობა იყო, რომ ფრთხილად [...]პარაკებდა ქალს თავის მეუღლეზე[...] ნებას არ აძლევდა, მთლად გად[...] შალნა გულის ნადები არც ფრი[...] დაახლოვებულთა შორის.

ვასილ ბარნოვი.

(გაგრძელება იქნება).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რას სწერენ გაზეთებში

„ერთობა“

საბჭო გაფიცულთა წინააღმდეგ.

გუშინდელი სხდომა ქალაქის თვითმართველობის საბჭოსი მეტად მნიშვნელოვანია. დემოკრატიული საბჭო მოსამსახურეებისაგან კატეგორიულად მოითხოვს სამუშაოს აკვეთაზე ხელის აღებას და გაფიცვის შეწყვეტას, წინააღმდეგ შემთხვევაში სრული დათხოვნით ემუქრება.

რაშია საქმე?

[illegible] შეეფერება დემოკრატიულ [illegible]ნციპებს, ასეთი მოქმედება?

[illegible]ინეთ, ძველ რეჟიმში, ასეთ დადგენილებას დიდ შავრაზმულ მოქმედებად მიიჩნევდნენ და თვითმართველობას თავზე კაკალს დაამტვრევდნენ.

დღესაც, ეჭვი არაა, არა ერთი ვითომდა სოციალისტი, თავის საცოდავ გონებით შეეცდება ამ ფაქტსაც ასეთივე გაშუქება მისცეს და იგი დემოკრატიული საბჭოს სახელის გასა[illegible]ტეხათ გამოიყენოს. ამიტომ საჭიროა ერთხელ კიდევ შევჩერდეთ ამ საგანზე.

ჩვენ ღრმად გვწამს უფლება მოსამსახურეებისა და მუშებისა—გაიფიცონ თავის მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად. ჩვენ გაფიცვა წმინდა იარაღად მიგვაჩნია ბრძოლისა.

მაგრამ სწორედ ამიტომ არც ამ იარაღით შეიძლება ასე თამაში, როგორც ეს ქალაქის მოსამსახურეებმა მოი[illegible].

[illegible], მათ უმატეს ჯამაგირს [illegible] ისე, რომ მოთხოვნის [illegible]ნების მეტი არაფერი დახარჯვიათ. აკმაყოფილებდნენ ყოველ მათ მოთხოვნილებას, სხვა მხრივაც შრომის პირობების გასაუმჯობესებლად.

იყო მხოლოდ ერთი დიდი ნაკლი— ეს გახლდათ უფულობა, რის გამო ჯამაგირის მიცემა გვიანდებოდა.

„[illegible]ხატავორი“ (დაშნაკ.)

[illegible]თველ-სომეხთა დაახლოვება.

[illegible]ნდავად საქართველოს სოციალ[illegible]ისტების და ურა პატრიოტების [illegible] აგიტაციის, რომელსაც აწარ[illegible] განსაზღვრული წრეები სომ[illegible]ქართველოს უთანხმოების გა[illegible] დემოკრატიულ მასაში, [illegible]ხეთ-საქართველოს შერიგება [illegible] შეთანხმება, დაახლოვება უკვე [illegible]ა. საწინააღმდეგო ინტერესების [illegible]ლობა, აუცილებელი საერთაშორისო პოლიტიკურ ეკონომიური თანამშრომლობა, განუწყვეტელი საუკუნეობრივი მეგობრული კავშირი, რომელიც არსებობდა ამ ორ დემოკრატიის შორის, დაუყონებლივ უნდა მომხდარიყო. ყოველივე უთანხმოების და გაუგებრობის მოსპობა, რომელიც ხდებოდა ერთი მხრით პოლიტიკურ პროვაკაციის ნიადაგზე, მეორე მხრით იმპერიალისტების მისწრაფების წყალობით. რც ერთ ხელმძღვანელს ორივ რესპუბლიკებისას არ შეუძლიანთ სიამოვნებით არ შეხვდნენ ახალ გზას, რომელსაც მეგობრული კავშირი განამტკიცებს.

უკვე აცილებულია ყველა ის ეჭვები, რომელიც დაკავშირებული იყო ამ ორ რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის საკითხს. საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი 8 მარტს სომხეთის რესპუბლიკას რესპუბლიკის მთავრობას აცნობებს, დადგა რა საქართველო ხალხთა თვითგამორკვევის პრინციპზე, იგი აღიარებს სომხეთის თავისუფლების დამოუკიდებლობას. მისალოცი დეპეშები, რომელიც გამოგზავნილი იყო სომხეთიდან საქართველოს დამფუძნებელ კრების გახსნის დროს, ნათლად ამტკიცებს სომხეთის „დამოუკიდებელ საქართველოსადმი“ მეგობრულ განწყობილებას. სომხეთ-საქართველოს კონფერენციის პირველი მუხლი ამტკიცებს და სწყვეტს იმ საკითხს რომ „სომხეთ და საქართველოს წარმომადგენელი ოფიციალურად აღიარებენ ორივე რესპუბლიკის დამოუკიდებლობას“.

ამ რიგად ეცლებათ პროვინციელებს ხელიდან ის საბუთები, რომელნიც ლაპარაკობდნენ დაშნაკელებს მტრულ განწყობილებაზე. და ყოველივე ამას რომ დავუმატოთ ის თუ როგორ კეთილგანწყობილებით უყურებენ სომხეთის და საქართველოს მშრომელი მასის შეერთებას, ჩვენ მტკიცეთ გავიმეორებთ სომხეთის მიერ გამოგზავნილ საქართველოს დამფუძნებელ კრების მისალოც დეპეშაში ნათქვამ სიტყვებს: „დაე სამუდამოდ განმტკიცდეს ძვირფასი დაურღვეველი კავშირი სომხეთ-საქართველოს შორის რომელთა ბედნიერება და ძლიერება დაკავშირებულია განუწყვეტელ მეგობრულ განწყობილებაზე“.

[illegible]პირველეს ადგილს დაი[illegible] მთელ ზღვაზე. მისი ძალის სი[illegible] შეადრება 300-ათას ცხენისას [illegible]რით მეტად სწრაფია.

მოწოდება

[illegible]ელთა შორის წერა-კითხვის გა[illegible]ელებელი საზოგადოების გამგეობისა.

[illegible]ცავდა რა პრინციპს [illegible] მიზნების ცხოვრებაში [illegible]ელებისას წ. კ. გ. ს. გამ[illegible] წელს დაარსა სავანე[illegible] მოქალაქეთა ხსოვნის აღ[illegible]მელთაც გაუწიეს დაუ[illegible]ხური სამშობლოს და ამით [illegible] შთამომავლობის ყურად[illegible] თანაგრძნობა. ჩვენი სახელმწიფოებრიობის აღმშენებელთა რიცხვს უცილებლად ეკუთვნიან ქართველი მეომარნი-გმირნი, რომელთაც თავისი სისხლით დაიცვეს საქართველოს ნორჩი დემოკრატიული რესპუ[illegible]იკის დამოუკიდებლობა და ამ ქა[illegible] მხედ[illegible]იან მედგრად იბრძო[illegible] დიდებისათვის.

[illegible] რომელნიც გადაურ[illegible] მათთვის რასაკვირ[illegible]რუნებს.

[illegible] მათაც, რომელთაც [illegible]დევს თავი სამშობლოს [illegible]ისათვის. მათი ნაშენი [illegible]დებენ ჩვენ და ბეჯითად [illegible] საზოგადოების ყურადღე[illegible]

[illegible] მებრძოლს ელირ[illegible] სამშობლო მხარეში [illegible]ცემით. მახლობელ[illegible] მათი საფლა[illegible] ვერც ეს უკანასკნე[illegible]. მათი ძვლები გა[illegible] საარსეთისა და ოსმალეთის [illegible]თა-ხევებში, პოლონელ-ლი[illegible]ზე და კარპატის მთებ[illegible] სახელი უნდა აღინიშნოს [illegible]რიაში. ჩვენ ვალდებულნი [illegible]კუნო ხსენება შეუთვალოთ

[illegible]ველნო! ნუ დაივიწყებთ მამა[illegible]თაგან საანდერძევ კეთილშობილურ ადათს. შევერთდეთ ერთი გრძნობით, რათა ღირსეულად აღვნიშნოთ სახელი ჩვენის ძმებისა, რომელთაც დაღვარეს სისხლი სამშობლოსათვის და რომელიც გაახსენებს ჩვენს შვილებს, რომ თანამედროვენი დიდად აფასებენ მოძმეთა ღვაწლს და მათ ქველობაზე აშენებენ თავიანთ მომავალ ბედნიერებას.

ქ. შ. წ. კ. გამავრცელებელმა საზოგადოებამ სხვათა შორის დაისახა მიზნად როგორც ერთი აღმზრდელობითი საშუალებათაგანი გამოჩენილ ქართველ საზოგადო მოღვაწეთა სავანე პანთეონის მოწყობა და ამ მიზნით შეიძინა თბილისში, ისტორიულის დიდუბის ეკლესიის გალავანში ადგილი. რა თქმა უნდა, სწორედ აქ უნდა დაეთმოს ადგილი სამშობლო ქვეყნის კეთილდღეობისათვის თავდადებულ გმირთა მარად მოსაგონებლად ძეგლს. ამ დიდებულ აზრს არ უარყოფდა ძველი მთავრობა და მით უფრო არც ეხლანდელნი მმართველნი ჩვენის ქვეყნისა.

ამ ძეგლის გარეგანს მხარეს შეიმუშავებენ ჩვენი სპეციალისტები, ხოლო სიდიდე დამოკიდებულია იმ საშვალებაზე, რომელიც შეგროვდება თანამგრძნობთა მიერ შემოწირვით.

ამასთან სასურველია აღნიშნულ იქმნას წოდება, სახელი და გვარი ყველა იმ პირთა, რომელთაც დასდვეს თავი სამშობლოს დიდებისათვის დღევანდელ ომის განმავლობაში.

წ. კ. გ. საზოგადოების გამგეობა მიმართავს ყველა იმ პირთ, რომელნიც თანაუგრძნობენ ზემოაღნიშნულს კეთილს მიზანს, განსაკუთრებით დაღუპულთ გმირთა ოჯახებს, გამოიღონ წვლილი ამ დიადის საქმისათვის შეძლებისამებრ.

დაღუპულთ გმირთა სიის სისწორით შესადგენად საზოგადოების გამგეობა იწვევს ერობებს, გარდაცვლილთა მშობლებს და ნათესავებს მოაწოდონ წ. კ. გ. საზ. კანცელარიას (სახლის ქ. № 5 თბილისში), თავიანთ შემოწირულებასთან ერთად აგრეთვე ბრძოლის ველზე მოკლულთა და ჭრილობათაგან გარდაცვლილთა სია, წოდებისა და სამსახურის ადგილის აღნიშვნით.

კორესპონდენცია

წერილი კახეთიდან

საკვირველი დრო დადგა კახეთს. ამისთანა დროს არ შესწრებია არასოდეს, სხვა რო არა იყოს რა კახეთი ყაჩაღობისა და ძარცვის ასპარეზად არი გადაქცეული.

ვინ მოსთვლის რამდენი უბედურობა დატრიალდა, რამდენი ვაი გაისმა ამ თავისუფლებისა და სიმართლის დროს?

ღვინობისთვის 28 საღამოს სოფ. ჩუმლაყში გლეხს ვანო რუაძეს ვახშმობისას ეწვივნენ რვა კაცი—კომისარი, გ. ე—ლი მისი ამხანაგი გ. ვ—ლი და ექვსიც იარაღშიც ჩამსხდარი მხლებელნი და რაც რამ ებადა ყველაფერი წაიღეს ბოხჩებით: შინელები, საცვლები, დედაკაცის ავლა-დიდება, ყველი და სხ. ფარეხიდან გამოიყვანეს კარგი ქედილა ცხვარი და დაკლეს, გაატყავეს, აფესკვეს და ქვაბით ცეცხლზედ შემოდგეს. მოხადეს ოთხჩაფიანი კარგი ღვინო, გამოიტანეს პურები ყველი და მამლიყვლამდინ იქეიფეს და მასლაათით გასწიეს.

ვანო რუაძემ გააბა საჩივარი სოფლად ქალაქში და ყველგან ნარბევის სია წარუდგინა, არ მოუსვენა, სრული სამი თვე იარა და არ მეეშვა მამეცით ჩემი საქონელი, რას მემართლებითო. ბოლოს, იანვრის გასულს ერთი მადლიანი კამისარი საიდანღაც გამოჩნდა (ამბობენ ბეჟანაშვილიაო) და იანვრის გასულს სიით ჩააბარა, მხოლოდ დააკლდა ორი ფარაჯა ახალი, ოთხი წყვილი ჩულქი, ორი კოფთა. ორ კვერ ყველს ვიღა ჩივის, ცხვარსა, პურსა და ღვინოსა?

შემოდგომაზე თოფები მოკრიფეს სოფლებში და ვითომც შტაბში შეინახეს. უფლება მოსილებმა გაიჩინეს—საქონელი, ურემი, პური, და სხ. დღეს იმ თოფებისა აღარა არისრაო.

იანვრის ყიამათ სიცივეებში საქონელი ძაგძაგებდა სიცივისაგან, უფლება-მოსილებმა დაადებინეს ოცი ურემი შეშა და სიღნაღში წაადებინეს ბეგარა.

ვისაც თებერვალში თივა-ბზე გაჰქონდა, მიუცვივდებოდნენ უფლება-მოსილები, და წაართმევდნენ და წაიღებდნენ, ეხლა საწყლებს საქონელი სიმშილით ეხოცებათ.

ამ წინაზედ სვიმონა ქაჩლიშვილმა, გურჯაანში ღვინო გაყიდა. იმ ღამესვე თოფიანები მიუცვივდნენ და, რაც რამ ფული ებადა, ერთიანათ წაართვეს და წაიღეს.

დათიკო მეთეფშიშვილმა ღვინო გაყიდა. იქვე, იმ საღამოსვე თოფიანები მიუცვივდნენ და ათასი თუმანი მეტი წაიღეს.

ერთმა საწყალმა კაცმა ღვინო გაყიდა იქვე, ასი თუმანი ბე მისცეს—იმ საღამოთივე წაართვეს თოფიანებმა.

იქვე კუდანას ბიჭმა ღვინო გაყიდა, მიცვივდნენ იმ საღამოსვე და წაართვეს—თოფიანებმა. და სხვ. მრავალია ამისთანა. დღეს ამ მხარეს სოფლათ დონხალივით არის ყველაფერი აოეულ დარეული: მოსამართლე არ არის, სამართალი არ არის, კანონი რამ არსად ჩანს. არავინ იცის რო ულამდება, გაუთენდება კიდეცა თუ არა? საკუთრების პატივის ცემა დაიკარგა, დაიკარგა მეზობლობა, პურმარილი, პატიოსანი მისვლა-მოსვლა. ვენახებში ვაზებსა სჩეხავენ, მარგილებს აძრობენ ღობეებითგან, ჭიგოს არ უშვებენ. ხეხილსა სჭრიან—ლეღვსა, ვაშლსა, მსხალსა, ატამსა.

გურჯაანში აიკლეს შალიკაშვილის ასორმოცი დღიური მშვენიერი ტყეები, აიკლეს ჩინებული ნამყენი ხეხილიანი ბაღები, გააოხრეს ზვრები—თომაშვილისა, აბელიშვილებისა, მზეჭაბუკიშვილებისა, შალიკაშვილისა, სულ თითქმის ასი დღიური მეტი საუკეთესო ჯიშის ვაზით გაშენებული და მრავალი ხეხილით შემკული, ქვევრ-მარნებით გაწყობილი ზვრები და ასე უწყალოთ აოხრდა და ატიალდა. ნეტა რისთვის, ვის რა შეემატა? ზარალით კი დიახ რომ მთელმა ქართველმა ერმა იზარალა. შეხედეთ ახლა საუფლის წულო ზვრებსა მუკუზანში, ურიათუბანში, წინანდალში, ნაფარეულში. ჯერი იყო პირველათ ამ მილიონებ შემოსავლიან მამულებს მოვლინებოდა გულშემატკივარი პატრონი, რომ კარგი მეურნეობის მაგალითი ყველასათვის მისაბაძი ყოფილიყო, და ესე უკუღმა არ დატრიალებულიყო საქართველოს მეურნეობის საქმე. შენი მტერი, თუ ესე გაგრძელდა, თუ ესრეთს ძალმომრეობასა და ძარცვა-გლეჯას ბოლო არ მო[illegible] საიდგანმე, ხალხი თუ ებლა ტვინავს და სულ განაბული უყურებს დრომდე უფლება-მოსილების რიხიანობასა და უნარსა,—მერე რა იქნება, რა შილაფლავი მოიხარშება, ვინ იცის? ეს კი ცხადია, რომ ხალხი აბობოქრდება და ყველას გადასთელავს, ზედგადივლის ვინც კი წინ დახვდება, რადგან დღევანდელი სოფლათ მცხოვრებთა ასე მასხარად აგდება ასე აკლება დიდხანს ვერ გასტანს, ხალხი ესრეთს ხელოვნურათ ცხოვრების არევდარევას ვერ შეეგუება, ვერ შეეთვისება. ქართველ ერმა დიდი ხანია თემობა მოინელა და მას თავის დღეში არ დაუბრუნდება, ბევრს სოფელშია დღეს სათემო მამულები, მაგრამ მათი მომხმარებელი შეძლებული გლეხია და ღარიბნი შორიდგან უყურებენ გაშლილ სუფრასა.

კახეთში სკოლები ყველგან უკან და უკან მიდიან. სამკითხველოებს ზედაც აღარავინ უყურებს, არის რამე კი შიგ, ვინ იცის? ამბობენ სულ დაცარიელებულიაო.

გზები გაოხრებულია, მისვლა მოსვლა შეუძლებელი ხდება. ველ-მინდვრები დაუმუშავებელია, შრომა აღარავის ეხალისება, აღარავის ეპრიანება დღევანდელი ცხოვრების უთავბოლობის გადამკიდე. ვერავის ვერა გაუბედნია რა. ექიმები არ არის, აფთიაქები ცარიელია.

მგზავრი მოკეთე.

ხ ე ვ ი

ხალხის ცხოვრება, გაჭირვებული შეიქმნა. ვის არ მოეხსენება, რომ ხევმთიულეთი, მიწის უნაყოფო, უნიადაგო და მთა-კლდოვანს მიწა-წყალზედ მოსახლეობს, ბუნება მათ აძლევს, მარტო წმინდა ჰაერსა, წმინდა წყაროებსა და ყვავილიანს მიდამოებსა!..

რაც შეეხება სასოფლო მეურნეობას, მათ კულტურულს წარმატებას და გონებრივ განვითარებას; ამათზე სიტყვის თქმა ზედმეტია!

ჩვენში მოუსავლობის გამო კავკავში მივდიოდი სანოვაგის შესაძენად. ყოველ წლიური მოსავალი ჩვენ არ გვაკმაყოფილებს, რადგანაც ჩვენს მთებში გარდა ქერისა, კართოფილისა და შვრიისა ამ მკაცრს სუსხიანს ჰაერში და ქვა-ქვიშიანს ნიადაგზე არავითარი მიწის მოსავალი არ ხეირობს. ამიტომაც ჩვენის მთის ხალხის ყოველ დღიური სენა არის და იქნება კავკავის ბაზარი სადაც მთიელ მოხელე ღირებულის ფასით იძენს: ფქვილს სიმინდს, ხორბალს, ლობიოს, ზეთს და სხ.

ჩვენდა სამწუხაროდ რომელსა ამას წინედ ვწერდით კავკავში ჩასული ამ მარტის 2-სა 700-დე ურემი, რომლებსაც საშინაო პური მოჰქონდა ანუ სათესლედ კართოფილი.

თერგის ოლქის ანუ კავკავის გრადონაჩალნიკის ბაშკინის ბრძანებით საქართველოში პური აღარ გამოუშვეს. მეურმეების მიერ ნაყიდი პური ადგილობრივ საინტენდანტოს გადასცეს.

ჩვენ დღემდე იმედი გვქონდა რომ სულ არ გაგვწირამდნენ, მაგრამ მოვტყუვდით და იმედი აღარ არი... ჩვენდა საპასუხოდ ისინი ჩვენ მთავრობას და ჩვენ დამოუკიდებლობას აგინებდნენ. ახლა თესვის დროა, არც ზევით გვიშვებენ და იმდენი დოვლათიც დაგვაკარგვინეს. როგორ უნდა მოვიაროთ ხელი, ესაა ჩვენი ფიქრი და დარდები იქნებ ჩვენმა მთავრობამ რაიმე ზომები მიიღოს ამის შესახებ?

კალმიხწვერა.

განმარტებისთვის

(წერილი რედაქციის მიმართ).

ამ ბოლო დროს ფსევდონიმს ამოფარებული „სახალხო საქმის“ თანამშრომელი, ვიღაც „ჩელა“ ცილისწამებასა და მაბეზღრობას დაადგა. მთავრობის საკუთრება ფული, ორასი ათასი მანეთი, გაიფლანგაო და ამ გაფლანგვაში სცდილობს, წილი დაუდვას ყველას, ვინც მას არ მოსწონს, კერძო პირია იგია, თუ საზოგადო დაწესებულება. მის თაოსნობას უნდა მიეწეროს, რომ სასამართლო ამ საქმეში ჩაერია, რადგან „ჩელას“ საბუთები და მოსაზრებები, რომ მართალი იყოს, სასამართლოს ჩარევას აუცილებელს ჰყოფს. სასამართლომ და საზოგადოებამ რა იცის, თუ „ჩელას“ რა აწუხებს და რა „სიმართლე“ ალაპარაკებს. თვითონ „ჩელასთვის“ ისიც საკმარისია, რომ თავის მკითხველებში ცოტა ხნით მაინც გააშავოს ის პირები და დაწესებულებები, რომელთაც „ჩელას“ თანამოაზრეთ ნივთიერი დახმარება არ აღმოუჩინა სათანადო საზოგადოების მიერ კანონიერად განაწილებულ თანხიდან, ორას ათას მანეთიდან. მოკლედ გავაცნობ მკითხველს, თუ რაშია საქმე და [illegible] ფულზე [illegible]აპარაკი.

ის ფული, რომელ[illegible] „ჩელა“ ეხება, ნაწილია საქართველოს ყოფილ ეროვნულ საბჭოსათვის [illegible] ნაწილ ვაჭარმრეწველთა შორის შეგროვილი ფულისა. ეროვნულმა საბჭომ გამოგზავნა თავისი წარმომადგენელი ქ. მესხი ვაჭარ-მრეწველებისადმი წინადადებით რომ ამ უკანასკნელებს ნივთიერი დახმარება აღმოეჩინათ ეროვნულ საბჭოსთვის, რომელიც დიდს უსახსრობას განიცდიდა. ამასთან ერთად ისიც გვამცნეს, რომ ეროვნულ საბჭოში ვაჭარმრეწველთ სამი ადგილი დაეთმობოდათ. ვაჭარ-მრეწველნი ხალისით შეუდგნენ ფულის შეგროვებას და ეროვნულ საბჭოს პირველი დახმარებები მიაშველეს.

ამასობაში, საქართველო დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გამოცხადდა, შესდგა საქართველოს უზენაესი მთავრობა და ქვეყნის ფინანსიური და ეკონომიური საჭიროებანი ფართე სახელმწიფოებრივის გზით და ღონისძიებით იქნა გათვალისწინებული და ნავარაუდევი. საქმე რომ ეს მიმართულება მიიღო, მაშინ ვაჭარ-მრეწველთა საზოგადოებამ და კომიტეტმა მსჯელობა იქონია დარჩენილ ფულის შესახებ და დაადგინა: რადგანაც ეროვნული საბჭო დამოუკიდებელ საქართველოს პარლამენტად გადაიქცა და საქართველოს საკუთარი უმაღლესი მთავრობაც გაუჩნდა, მხოლოდ ის მცირედი დარჩენილი თანხა უმნიშვნელო იქნებოდა უკვე სახელმწიფო საჭიროებათათვის და მისი შეთავაზება შეუფერებელი როგორც მთავრობისთვის, ისე ვაჭარ-მრეწველთა წოდებისათვის, ამიტომაც ეს დარჩენილი თანხა, რომელიც ვაჭარ-მრეწველთა სახელზე ინახებოდა, უნდა გადასულიყო ვაჭარმრეწველთა საკუთარ განკარგულებაში. ამ მიზნით არჩეულ იქმნა ცალკე საფინანსო კომისია, კომიტეტის დადგენილებისა და განკარგულებისამებრ განაწილებული თანხის გასაცემათ სხვადასხვა დაწესებულებისა და ორგანოსათვის. ამგვარად, ფულის [illegible] ნაწილს გამკარგულებათა სურვილისამებრ დანიშნულება შეეცვალა და კიდევაც დარიგდა ამ დანიშნულებისამებრ, ზოგს სესხად მიეცა და ზოგს პირდაპირ დახმარებათ. ნაწილი არჩევნებზედ წავიდა. საფინანსო კომისიაც ასრულებდა კომიტეტის დადგენილებას და დაკისრებულ მოვალეობას. ეს არის საქმის ვითარება. აქედან მკითხველი გამოარკვევს, თუ რა მთავრობის ფულსა და საკუთრებაზე და ან რა მის გაფლანგვაზე შეიძლება ლაპარაკი. აქედან მკითხველი გამოარკვევს ბ-ნ „ჩელას“ პიროვნებასაც. ეს ფული მისმა კანონიერმა პატრონებმა ისე გაანაწილეს, როგორც ეს მათ საუკეთესოდ მიაჩნდათ და რა მათი ბრალია თუ საჭიროდ არ სცნეს, რომ „ჩელას“ და მის თანამოაზრეთათვის სხვადასხვა საჭიროების დასაკმაყოფილებლად ამ თანხიდან რამე მიეცათ!

ან იქნებ „ჩელასებურ“ მაბეზღრებს ჰგონიათ რომ ტრაპიზონის სიმდიდრე და იქაური ნადავლი მივითვისეთ და ამით ჩვენს ქვეყანას სახელი გაუტეხეთ და როგორც მოღალატეებს ისე გვაცხადებენ!

ვარწმუნებთ ამ ცილისწამების ავტორებს, რომ ეს ჩვენს ხელობას არ შეადგენს, ჩვენ ვაჭრები ვართ და არა მძარცველები და მტაცებლები და არა ბოლშევიკები. და ნუ თუ ეხლა „ჩელაები“ უნდა ვარწმუნოთ იმაში, რომ იმ ფულიდან არც ხარაევს, არც წვერავას, არც ბერელაშვილს, არც ფორაქაშვილს, არც გველესიანს, არც ჭყონიას და არც სხირტლაძეს და არც სხვებს არაფერი „მიუთვისებია“.

ჩვენ შრომის და წვალების მეტი, როგორც ამ ფულის შეგროვებაში, ისე მის განაწილებაში, დადგენილების მიხედვით, არაფერი სიამოვნება არ გვინახავს. რამდენიც გენებოსთ იმდენი ჯღაბნეთ. თბილისის ვაჭარ-მრეწველთა გუშინდელი მოსულები არ გახლავართ. და თქვენის კალმით „გა[illegible]ებულ“ ჩვენს საქმეებს აღდგენა [illegible]სჭირია.

[illegible]ოსებ იოსების ძე გველესიანი.

მატარებლების მიმოსვლა

11 თებერვლი[illegible] ან.

მატარებლები თბილისიდან ფოთში:

მ. № 1 სასწრაფო საღ. 7 საათ. 30 წ.
ხაშურიდან — ღამ. 10 ს. 52 წ.
შორაპნიდან — ღამ. 1 ს. 34 წ.
სამტრედიიდან—ღამ. 3 ს. 50 წ.
ფოთში — დილის 5 ს. 50 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 20 მ.

მ. № 3 საფოსტო დილის 10 ს. 30 წ.
ხაშურიდან — დღის 3 ს. 08 წ.
შორაპნიდან—საღამოს 6 ს.
სამტრედიიდან—საღ. 8 ს. 34 წ.
ფოთში — ღამის 10 ს. 43 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 10 მ.

მ. № 9 სამგზავრო ქუთაისამდე.
საღამოს 10 საათ. 30 წ.
ქუთაისში მივა დილ. 7 ს. 21 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 19 სამგზავრო ბორჯომამდე.
დღის 3 საათზე 30 წ.
გორიდან —საღამოს 6 ს. 30 წ.
ბორჯომში მივა საღ. 9 ს. 27 წ.
პლაცკარტის ფასი ყველა ვაგონში 5 მ.

მ. № 4 საფოსტო ბაქომდე.
ღამის 1 საათზე 10 წ.

მ. № 8 სამგზავრო განჯამდე:
დღის 3 საათზე 35 წ.

მ. № 6 სასწრაფო საღ.—9 ს. ბაქომდე.
პლაცკარტის ფასი ბაქომდე 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მ., 3 კლ. 20 მ.

ყარსისკენ—ერევანში

მ. № 4 საფოსტო —დღის 1 ს. 40 წ.

თბილისში მომავალი მატარებლები.

ფოთიდან—თბილისში.

მ. № 2 სასწრაფო—დილ. 9 ს. 41 წ.
ფოთიდან გამოვა საღ. 11 ს.

მ. № 4 საფოსტო საღ. 8 ს. ფოთიდან
გამოვა დილის 7 საათ. 40 წ.

მ. 12 **ქუთაისიდან:**
დილის 8 ს. 15 წ. ქუთაისიდან
გამოვა საღ. 10 საათ. 33 წ.

მ. № 20 **ბორჯომიდან**
დილის 7 ს. 20 წ. ბორჯომიდან გამოვა ღამ. 12 ს. 46 წ.

ბ ა ქ ო დ ა ნ

მ. № 3 საფოსტო დღის 4 ს. 30 წ.
მ. № 5 სასწრაფო დილის 7 ს.
მ. № 7 სამგ. განჯიდან დილ. 8 ს. 30 წ.
მ. № 5 პლაცკარტიანია; პლაცკარტის ფასი 1 კლ. 60 მ., 2 კლ. 40 მან., 3 კლ. 20 მ.

ნახიჩევანიდან და ყარსიდან

მ. 3 საფოსტო—დილ. 11 ს. 30 წ.
[illegible] გარდა კვირა უქმე დღეებში.

თბილისსა და მცხეთის შუა

იქნება შემდეგი მატარებ. მიმოსვლა.

მ. № 61 **თბილისიდან**
დილის 7 ს. 37 წ.
მ. № 63 დღის 3 ს.

მცხეთიდან მოდის

მ. № 62 დილის 11 ს. 10 წ.
მ. № 64 საღამოს 7 ს. [illegible] წ.

მედიცინის დოქტორი ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მუგრაბიანცი

შინაგანი ავადმყოფობა, ქლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X-ს სხივებით დიდი სალენოიდი და არსევალის ტოკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ღარიბებს უფასოთ. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 24—1

7—92.

სამკურნალო კაბინეტი ექიმის

[illegible]ლექსანდრე დავითის ძის [illegible]

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს 4 საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ, ტელეფონი 14—28.

მედიცინის ექიმი

ე. ა. მონსე

ნერვიული, შინაგანი და საბავშო სნეულებანი. მკურნალობა ელექტრონით, სიმსუქნის მკურნალობა ბერგონიეს აპარატით, სალსრების მკურნალობა ლინდემანის აპარატით; ფსიხოტერაპია, ჰიპნოზი. მიღება 10 ნახ. ს. დღ. საღამოს 6-7 ს. ყოველდღე, კვირის და ხუთშაბათის საღამოს გარდა. მიხეილის პროსპ. № 111. ტელეფონი 13—42.

50—2119—26